

— 651
XII. évfolyam ~~51~~ 51

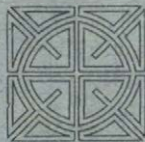
A BUDAPESTI
M. KIR. ÁLLAMI ELEMIS NÉPISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

1917—18. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE.

SZERKESZTETTE:
QUINT JÓZSEF
IGAZGATÓ.

CIM: I. MOZDONY-UTCA 40.
TELEFONSZÁM 118—83.

BUDAPEST, 1918.
ÁDÁM HERMAN KÖNYVNYOMDÁJA
I., KRISZTINA-KÖRÜT 81.

TARTALOMJEGYZÉK.

Miklós Gergely	3
I. RÉSZ.	
Az intézet 1917—18. évi története	5
II. RÉSZ.	
1. A tanári testület és egyéb alkalmazottak	9
2. A növendékek	
a) Rendes tanulók	12
b) Katonai tanfolyamok	15
c) Magántanulók	17
d) Statisztikai kimutatás	17
e) A növendékek ellátása és elhelyezése	19
3. Az Apponyi Collegium hallgatói	20
4. A szertárak gyarapodása	21
III. RÉSZ.	
1. A nevelés	24
2. Tanítás	27
b) Írásbeli dolgozatok	28
c) Kirándulások	29
d) Órarend	30
e) A tanítás eredménye	31
f) Tanári értekezletek	32
3. A gyakorlati kiképzés	32
4. Ifjúsági egyesületek	35
5. Egészségügy	36
IV. RÉSZ.	
Tanítóképesítés	37
V. RÉSZ.	
A gyakorló iskola	40
A gazdasági irányú ism. isk	42
Népiskolai ifjúsági egyesület	44
VI. RÉSZ.	
Továbbképző tanfolyamok	45
VII. RÉSZ.	
Értesítés a jövő tanévre	46
Könyvjegyzék	47

E 51

1917/18

Miklós Szegedy
magas. ált. főiskola nit. tanár
& címzet. igazgató.

A BUDAPESTI
M. KIR. ÁLLAMI ELEMI NÉPISKOLAI
TANITÓKÉPZŐ-INTÉZET

1917—18. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE.

SZERKESZTETTE:
QUINT JÓZSEF
IGAZGATÓ.

CIM : I. MOZDONY-UTCA 40.
TELEFONSZÁM 118—83.

BUDAPEST, 1918.
ÁDÁM HERMAN KÖNYVNYOMDÁJA
I., KRISZTINA-KÖRUT 81.

REV 86

REV 98

REV 2010

M.A. MÜZSE
KÖNYV-
TÁRA

FŐVÁROSI
PEDAGÓGIAI
KÖNYVTÁR
BUDAPEST

~~1100~~
1729

Miklós Gergely.

Miklós Gergely, született 1857. január 15-én Dálnok községben, Háromszékvármegyében. A sepsi-szent-györgyi ev. ref. gimnázium IV. osztályának elvégzése után 1873. őszén a székelykeresztúri állami tanítóképzőintézet növendéke lett, ahol 1876-ban kitűnő tanítói oklevelet nyert.

A balatonfüredi szeretetház családtanítója volt 1876—78-ig. Tudományszeretete azonban további tanulásra sarkalta s 1878. őszén beiratkozott a polgári iskolai tanítóképzőintézet mennyiségtan és természettudományi szakcsoportjára, melynek elvégzése után, 1880-ban, polgári iskolai tanítói oklevelet kapott.

Előbb polgári iskolai segédtanító volt Tordán 1880—81-ig, majd 1881—83-ig Alsó-Lendván az áll. polgári iskola igazgatója s 1883—1900-ig az áll. polgári iskolai tanítóképző intézet gyakorló polgári iskolájának tanára.

Ezt az időt állandó tanulásra és önképzésre fordította s elemi iskolai és polgári iskolai tankönyveivel, valamint a Polgári Iskolai Tanárok Országos Egyesületében kifejtett munkásságával ország-szerte ismert nevet szerzett. Ismereteinek gyarapítására az egyetemre is beiratkozott s 1885—86-ban a bölcsészeti kar rendkívüli hallgatója volt.

Foglalkozott a magyar tarszerek és iskolai felszerelések tökéletesítésével és 1895. év nyarán az Országos Pedagógiai Könyvtár és Tanszermuzeum titkára lett. Elismerést nyert az 1896. ezredévi és az 1900. évi párisi nemzetközi kiállításon való eredményes közreműködéséért.

Mint a gyakorló polgári iskola tanára már 1894-től kezdve tanított a tanítóképzőben, 1900-tól kezdve pedig végleg az elemi tanítóképzőhöz kineveztetett s megszakítás nélkül tanított nyugalomba vonulásáig, 1917. év nyaráig.

Legjobban szerette a fizikát és a kémiát, de alaposan tudta s módszertani ügyességgel tanította a mennyiségtant és a termé-

szetrajzot is, amiről országosan ismert tanítóképzői tankönyvei tanuskodnak.

Miklós Gergely nagy tájékozottságot mutatott a földrajzban s a humán tárgyakban is. Encyklopedikus tudásával, tanítói ügyességével és gyakorlati érzékével mindig meg tudta kedveltetni tárgyait; élénk, szellemes tanításaival s a növendékek iránt tanusított szeretetével megnyerte a tanulók nagyrabecsülését és szeretetét. Kartársai szerették és nagyrabecsülték, felettes hatósága pedig méltányolta munkásságát azzal, hogy igazgatói címmel tüntette ki s nyugalomba vonulása alkalmával meleg elismeréssel emlékezett meg róla.

Miklós Gergely szerette kartársait és tanítványait, tanításában mindig előkelő színvonalra törekedett, az intézet segítő egyesületét szép eredménnyel vezette, egyesületi és tanszermuzeumi munkásságában szélesebb körökben is elismerést szerzett, jó apa és páratlan gazda. Nyugalomba vonulása óta a nyarat balatonmelléki birtokán, a telet pedig gellérthegyi villájában tölti s valódi bölcshez illően, a természet ölében dolgozva és elmélkedve, őrzi meg testének rugékonyságát és szellemének frissességét.

Isten tartsa meg Miklós Gergelyt s aranyozza be élete alkonyát!

Kartársi szeretettel és tanítványi ragaszkodással gondolunk reá.

I. RÉSZ.

Az intézet 1917—18. évi története.

A megpróbáltatások negyedik évét az intézet Isten akaratából súlyosabb következmények nélkül élte át. Saját hajlékunkban, teljes felszereléssel általában jó egészségben és alig megfogyatkozva szolgálhattuk a magyar tanítónevelés ügyét.

Az iskolai évet augusztus 31-én tanári értekezlettel kezdtük meg, 31-én és szeptember 1-én voltak a javítóvizsgálatok, 3—4 én a beíratások, 5-én Veni Sancte és ünnepélyes megnyitó, 6-án pedig kezdődött a rendes tanítás. A tanítás csak januárban szünetelt, — a V. K. M. rendelete értelmében — egyébként megszakítás nélkül folyt június 5-ig, amikor a vizsgálatok megkezdődtek. 9-én volt a Te Deum és az évváró ünnepély, az összes vizsgálatok pedig június 15-ére — szintén a V. K. M. rendelete alapján — befejeződtek.

A tanári testületben beállt változások a következők: Miklós Gergely nyugalomba vonult kartársunk helyét a II. ker. tanítónőképző intézetből idehelyezett Stepankó Albert foglalta el, Snasel Ferenc, mint a középiskolai beszerző csoport vezetője, csak gazdaságtant tanít s így a tárgyak átcsoportosítása alkalmával ellátatlanul maradó nyolc torna órát Kmetykó János pedagógiai tanár díjazás nélkül vállalta el. Kérésre a V. K. M. megengedte, hogy a vegyes gyakorló elemi iskolában a női kézi munka is taníttassék és ezzel Vajda Esztert, a vall. és közokt. min.-ba szolgálattételre berendelt áll. elemi iskolai tanítónőt bizta meg. Végül a második nevelőnek alkalmazott Mayer Ferencnek Jászberénybe való áthelyezésekor Ligárt Mihályt, a gyakorlóiskola vezetőjét, Horn József nevelőnek és köztartásvezetőnek a vall. és közoktatási min.-ba történt berendelése alkalmával Zauner Józsefet bízták meg a nevelői teendőkkal, a köztartást pedig az igazgató vezeti.

Itt jegyezzük fel, hogy Kánter Károly, prelátus, kanonok, az intézetnek több éven át volt érseki biztos, akit valamenynyien nagyrabecsültünk és szerettünk, Esztergomba költözött s helyébe Zelliger Vilmos pápai tb. káplán, krisztinavárosi plébános küldetett ki érseki biztosnak.

Az intézet teljesen tanulmányi célokra szolgált. A helyiségeket megosztottuk a Pedagógium gyakorló polgári iskolájával, melynek négy osztályt és egy tanári szobát engedtünk át. Ugyancsak itt voltak a Pedagógium torna- és zeneszakcsoportjának órái is.

A háború következményei érezhetők voltak ezenkívül különö-

sen az internátus köztartásában, melynek csak a legnagyobb erőfeszítéssel biztosíthattuk a szükséges anyagokat. Különösen megnehezítette az igazgató helyzetét az a körülmény, hogy januártól kezdve az intézetnek nem volt köztartásvezetője. A gazdasszony, özv. Kostialik Istvánné, kitartása és buzgalma valóban kiállotta a próbát, mert mindenben igyekezett az igazgató kezére járni s csak így sikerült a nehéz viszonyok között és szinte leküzdhetetlennek látszó cselédmizériák mellett, a köztartást közmegelegedésre vezetni.

A növendékek három ízben voltak népfelkelői pótszemlén. Szeptemberben 18 közül bevált 7, akik október 15-én bevonultak. Januárban 37 közül bevált 13, ezek közül 4 alsóbbéves bevonult februárban, a felsőbbévesek azonban előbb befejezték tanulmányukat és később vonultak be. Az áprilisi pótszemlén 12 közül 4 vált be, akik az év végéig szintén bevonultak. Összesen 24 olyan növendékünk teljesít tehát katonai szolgálatot, aki az év elején beíratkozott rendes tanulónak.

A katonanövendékek részére három ízben rendeztünk tanfolyamot. Ezek ugyan megnehezítették az intézet tanítási és nevelési munkáját, s bár teljes mértékben nem pótolhatták a rendes tanulmányokat, mégis alkalmat adtunk katonatanítványainknak, hogy elvesztett tanulóéveiket részben pótolják.

A tanári karból csak Nagy Ferenc hiányzik, aki 1916 óta orosz hadi fogoly.

A tanári kar és az ifjúság szerény képességeihez mérten szépen kivette a részét a hadi jótékonyságból. Adakoztak:

A háborúban elesett tanítók özvegyei és árvái részére	66	K	50	f.
Az Erdélyi Hadi kiállításra	78	"	—	"
A székely vasszoborra	10	"	—	"
A november 5-iki gyászünnepevényen	155	"	31	"
A József kir. herceg szanatorium egyesülete részére	47	"	33	"
A katonák karácsonyára	127	"	68	"
A tanítói árvák részére	6	"	07	"
A Zita napi gyűjtésen	157	"	60	"
A hazatérő orosz foglyok anyagi helyzetének enyhítésére	105	"	98	"

összesen: 754 K 47 f.

Gyűjtöttek az ifjak hadikölcsönre is 156 K-t, ezen kívül a gyak. iskola tanulói 700 K, az ifjúsági egyesületek 600 K, a tanárok 1000 K hadikölcsönt jegyeztek és egy tanár 10.000 K hadikölcsön biztosítást kötött.

Öfelsége a király születésnapján 1917. VIII. 17-én Quint József igazgatót, Sztankó Béla c. igazgató, Lechnitzky Gyula tanárokat és Ligárt Mihályt, a gyakorlóiskola vezetőjét, a II. osztályú polgári hadi érdemkereszttel tüntette ki.

Az intézet nevelői és tanítói munkássága a rendkívüli viszonyok mellett is zavartalanul folyt s kellő eredményre vezetett.

Az intézetet az elmúlt évben meglátogatták a következő külföldi vendégek: Seyfert Richard dr., iskolai-tanácsos, országgyűlési képviselő és a Zschopau (Szászország) tanítóképző igazgatója, aki 1917. július elején több napig az intézetben lakott s a Pädagogische Blätterben és a Deutsche Schulpraxisban írt beszámolójában a magyar tanítóképzésről általában s intézetünkről — annak lélektani felszereléséről — is igen elismerőleg nyilatkozott. Mosdóssy Imre szfv. kir. tanfelügyelő kalauzolásával a bolgár vallás és közokt. miniszterium részéről Arnaudow S. Zanko államtitkár és Manoloff Philipp dr. osztálytanácsos tanulmányozták az intézet lélektani és gazdaságtani felszerelését.

Hazai tanferfiak közül meglátogatták az intézetet: Mellaum Márton, a debreceni róm. kath. tanítónőképző igazgatója, Mellaulstván, a nagyváradai róm. kath. tanítónőképző igazgatója, Pinkert Zsigmond, a jászberényi áll. tan.-kép. int. igazgatója és Nagy Zsigmond a vallás közokt. min.-ba berendelt kir. tanfelügyelő. Az intézet adminisztrációját Simko Endre soproni ág. hitv. ev. tanítóképző intézet igazgatója és Véghezsef, a bpesti áll. kisdudóvónőképző mb. igazg.-ja tanulmányozták.

Az intézet tanulmányi életét tanulmányozták Kalkbrenner Antal gymn. igazgató, Brenndörfer János gymn. tanár és Téglássy Ferenc főreáliskolai tanár a román tannyelvű tanítóképző intézetekhez kiküldött miniszteri biztosok.

A lélektani kísérleti felszerelést bemutatta az igazgató Gáner M. Reginalda és Szzeibert M. Margit domonkosrendű nővérek, köszvényi tanítónőképző intézeti tanároknak a lélektani óráin pedig hospitált Fuchsné Eitner Milla, a bpesti II. ker. áll. tanítónőképző intézet tanára.

A didaktikai gyakorlatokra beosztott tanárjelöltek tanításait látogatták Dr. Váγγελ Jenő, a pedagogium túlkorán elhunyt igazgatója és Scherer Sándor kir. szakfelügyelő. Vizsgálatokon elnököltek Scherer Sándor és Wagner János kir. szakfelügyelők, Mosdóssy Imre és Lőrinczy György kir. tanfelügyelők és az intézet igazgatója. Egyházi elnökök a hittan vizsgálatokon voltak Hajpál Benő ref. lelkész és Zelliger Vilmos plebános.

Fontosabb újabb rendeletek a következők:

- 68.359/917. Irógép csak háború után engedélyezhető.
- 87.251/918. A tankönyvek redukálása tárgyában.
- 29.764/916. Túristaság és Alpinizmus c. folyóirat bekötendő.
- 75.487/918. A gyakorló isk. kézimunka tanítással Vajda Eszter bíztat meg.
- 90.421/917. A III. oszt. gyakorlati kiképzése tárgyában.
- 90.312/917. A rokkantá vált tanítójelöltek folytathatják tanulmányaikat az intézetben és 25 évnél fiatalabb rokkantak növendékül felvehetők.
- 101.313/917. A növendékek házi feladatai tárgyában.

- 1000.91/917. Rendtartási Szabályzat 14. §-ának módosítása.
 116.704/917. Stepankó Albert tanár idehelyeztetett.
 87,889/917. A V. K. M. 6 szemléltetőképet és magyarázó
 füzetet ajándékozik.
 14.114/917. Az iskolai év szeptember 1-én kezdődik.
 111.555/917. Mayer Ferenc, nevelő, megbízatása.
 101.131/917. Létszámon felül való elhelyezés tárgyában.
 141,366/917. Mayer Ferenc, nevelő, Jászberevénybe helyeztetik.
 5,158/917. Snasel Ferenc, tanár, a mennyiségtan tanítása alól
 felmentetik.
 83,011/917. Miklós Gergely, c. igazgató, nyugdíjazása.
 168,418/917. Az anya- és csecsemővédelem tárgyában.
 105.163/917. A karácsonyi szünet 14 nappal meghosszabbít-
 tatott.
 7/918. A katona növendékek részére rendezendő tanfolyamok
 tárgyában.
 6,138/918. Horn József, nevelő, berendeltetik a V. K. M.-ba.
 6,565/918. A szénzünet február 4-ig hosszabbítatik meg.
 170,698/918. Miklós Gergely, c. igazgató, nyugdíjának újból
 való megállapítása.
 8,065/918. Zauner József megbízatik a nevelői állásra.
 1,954/918. A félév lezárása elhalasztható február 10-ig.
 6,616/918. A többtermelés tárgyában.
 18.358/918. Hrabetz Nándor, tanár, 35 évi szolgálatra nem
 minősíthető.
 30.936/918. A V. K. M. a „Katonai Nevelés“ e. folyóíratra
 előfizetett.
 10.755/918. Elrendeltetik az olasz nyelv tanítása.
 34.659/918. Kefeárúkat a vakokat gyámolító orsz. intézettől
 kell beszerezni.
 14.002/918. A nagy háború írásban és képből a V. és K. M.-
 től ajándékoztatik.
 4.180/918. eln. A májusi négyhetes katonatanfolyam tárgyában.
 65.041/918. A tantestület szabadsága tárgyában.
 75.805/918. A pályázati hirdetésekben ezentúl mellőzendő an-
 nak a kitétele, hogy hány 1. éves növendék fog felvétetni.
 57.740/918. Kirándulások alkalmával erdőben tüzet rakni tilos.
 90.187/918. A gyakorló iskolai tanítók és az elemi iskolai
 tanítók torna továbbképzőtanfolyamai tárgyában.
 86.022/918. Vakációban a köztartás szünetel.
 81.966/918. Többtermelési tervezet és tanmenet jóváhagyása.
 83,406/918. A méz a köztartásban használandó fel.
 6,282/918. eln. A VIII. hadikölcson tárgyában.

II. RÉSZ.

1. A tanári testület és egyéb alkalmazottak.

1. *Quint József*, igazgató. Született 1882. IV. 28. Zsombolyán. Képesítve van elemi, valamint a mennyiség- és természettudományi szakcsoport tárgyaiból és tornából polgári iskolákra. Végezte a tanítóképző-intézeti tanári tanfolyamot. Tanít 1906. óta ennél az intézetnél F. f. VII. 3. Tanította a pedagógiát a II. és IV. osztályban és az egészségtant a IV. osztályban. Vezette a IV. osztályban a gyakorlati kiképzést. Heti óráinak száma a hospitálással 16. (Lakik: I., Mozdony-utca 40. sz.)

2. *Sztankó Béla*, c. igazgató, r. tanár. Született 1866. IV. 13. Szolnokon. Képesítve van elemi iskolákra, valamint nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból a polgári iskolákra. Végezte a tanítóképző-intézeti tanári tanfolyamot. Zenetanári vizsgálatot tett. Tanít 1889. óta ennél az intézetnél. F. f. VII. 1. Tanította az éneket és zenét az I—IV. osztályokban, a róm. kath. egyházi éneket a IV. osztályban és a földrajzot a III. osztályban. Heti óráinak száma a hospitálással 19. A tanári könyvtár öre, tanárértekezleti jegyző. (Lakik: I., Alkotás-utca 37. sz.)

3. *Horvay Ede*, r. tanár. Született 1864. II. 20. Felkán. Képesítve van elemi, valamint a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra. Végezte a tanítóképző-intézeti tanári tanfolyamot. Zenetanári vizsgálatot tett. Tanít 1891. óta ennél az intézetnél. F. f. VII. 1. Tanította a történetet az I. és a III. osztályban, a német nyelvet és a hegedűt az I—IV. osztályokban és a prot. egyházi éneket a IV. osztályban. Heti óráinak száma a hospitálással 22. A III. osztály főnöke. (Lakik: I. Bösörményi-út 31. sz.)

4. *Hrabetz Nándor*, r. tanár. Született 1874. IV. 26. Budapesten. Okleveles rajztanár. Tanít 1898, ebben az intézetben 1911. óta. F. f. VII. 3. Tanította a rajzot és a kézügyességet az I—IV. és a szépirást az I. és II. osztályban. Heti óráinak száma a hospitálással 21. Az ifjusági abstinens egyesület tanárelnöke. (Lakik: I., Maros-utca 11.)

5. *Kmetykó János*, óraadó. Született 1880. X. 10. Szegeden. Képesítve van elemi iskolákra és okleveles középiskolai tornatanár. A Pedagógium rendes tornatanára. Tanít 1903, ebben az intézetben 1917. óta. F. f. VII. 2. Tanította a tornát az I—IV. osztályban, Heti óráinak száma 8. (Lakik: VII. Rottenbiller utca 35.)

6. *Lechnitzky Gyula*, r. tanár. Született 1880. VIII. 14. Iglón.

Képesítve van elemi, valamint a mennyiség- és természettudományi szakcsoport tárgyaiból polgári iskolákra. Végezte a tanítóképző-intézeti tanári tanfolyamot. Tanít 1905, ebben az intézetben 1915, óta. F. f. VIII. 3. Tanította a pedagógiát az I. és a III. osztályban, a mennyiségtant az I. és III. osztályban és a természetrajzot az I—II. osztályban. Vezette a gyakorlati tanításokat a III. osztályban és egy játékdélutánt. Heti óráinak száma a hospitálással 22. Az I. osztály főnöke. (Lakik: I. Várfok-utca 8 sz.)

7. *Ligárt Mihály*, a gyakorló iskola vezetője. Született 1863. VI. 19. Csizen. Okleveles elemi iskolai tanító. Tanít 1886, ebben az intézetben 1914. óta. F. f. VIII. 1. Vezette a gyakorló iskola I—VI. osztályát, a gazdasági ismétlő iskolát és az ifjusági egyesületet s végezte a gyakorlati kiképzéssel kapcsolatos munkát heti 34 órában. Október hónaptól intézeti nevelő is volt. (Lakik: I. Mozdoy-utca 40.)

8. *Nagy Ferenc*, r. tanár. Született 1883. XI. 5. Nagybaconban. Képesítve van elemi, valamint a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból a polgári iskolákra. Okleveles tanítóképző-intézeti tanár. Tanít 1909, ebben az intézetben 1911. óta. F. f. IX. 2. Orosz hadifogságban van.

9. *dr. Radnai Oszkár*, r. tanár. Született 1881. VIII. 1. Budapesten. Képesítve van a nyelv- és történettudományi szakcsoport tárgyaiból a polgári iskolákra. Végezte a tanítóképző-intézeti tanári tanfolyamot. Bölcsészettudor. Tanít 1905. óta ennél az intézetnél. F. f. VIII. 2. Tanította a magyar nyelvet a I—IV. osztályban és a történetet a II. és az alkotmánytant a IV. osztályban, Heti óráinak száma a hospitálással 20. A IV. osztály főnöke és az ifjusági önképzőkör tanárelnöke (Lakik: Mikszáth Kálmán-tér 3.)

10. *Snasel Ferenc*, r. tanár. Született 1862. VII. 10. Gleichenbergben. Képesítve van gazdasági intézetekre. Tanít 1887, ennél az intézetnél 1891. óta. F. f. VII. 1. Tanította a gazdaságtant az I—IV. osztályban. Heti óráinak száma a hospitálással 9. Az intézeti kert kezelője. Az ifjusági segítő egyesület tanárelnöke. Mint a középiskolai tanárok beszerző csoportjának ügyvezető alelnöke óráinak egy része alól fel van mentve. (Lakik: I. Böszörményi-ut 31.)

11. *Stepánkó Albert*, r. tanár. Született 1867. II. 14. Aradon. Képesítve van elemi iskolákra valamint a mennyiség és természettudományi szakcsoport tárgyaiból, tornából és énekből polgári iskolákra. Végezte a tanítóképző intézeti tanári tanfolyamot. Zenetanári és tornatanári vizsgálatot tett. Tanít 1890, ebben az intézetben 1917. óta. F. f. VII. 1. Tanította a fizikát a III—IV. osztályban, a kémiát a III. osztályban, a mennyiségtant a II. és IV. osztályban, a földrajzot a I—II. osztályban és vezetett egy játékdélutánt. Heti óráinak száma a hospitálással 22. A II. osztály főnöke. (Lakik: II. Batthyányi-utca 46.)

12. *Vajda Eszter*, óraadó. Született 1890. II. 2. Nagydebreken. Okleveles elemi iskolai tanítónő. A vallás- és közoktatásügyi minisz-

teriumba berendelt tanítónő. Tanít 1910, ebben az intézetben 1917. óta. Tanította a gyakorló iskolában a női kézimunkát heti 2 órában. (Lakik : I. Királyhágó utca 7. sz.)

1. *Bogoevich Gy. Genadie*, gör. kel. román hitoktató, heti 1 órában tanított.

2. *dr. Geyer Arthur*, az izr. vallásu tanulók hitoktatója, heti óráinak száma 1.

3. *Hüttl Ármin*, ág. hitv. ev. segédlelkész és tanító, az ág. hitv. evang. tanulók hitoktatója, heti óráinak száma a tanítóképzőben 3, a gyakorló iskolában 1, összesen 4. (Lakik : I. Verbőczy-utca 22. sz.)

4. *Józan Miklós*, unitárius hitoktató. Tanította az unitárius tanulót heti 1 órában, (Lakik ; II. Zivatar-utca 8 sz.)

5. *Kis Áron*, ref. hitoktató. Tanította a ref. gyakorló iskolai tanulókat heti 2 órában. (Lakik : I. Böszörményi-ut 33.)

6. *Losonczy Lajos*, hittanár, az ev. ref. tanulók hitoktatója, heti óráinak száma a tanítóképzőben 3. (Lakik : Ujpest, Kazinczy-utca 3. sz.)

7. *dr. Makay Lajos*, udv. káplán, r. kath. hitoktató ; a róm. kath. tanítójelöltek és a gyakorló iskola r. kath. tanulóinak hitoktatója. Heti óráinak száma a tanítóképzőben 8, a gyak. iskolákban 3, összesen 11. (Lakik : I. Vár, Királyi palota.)

dr. Vladár Márton, gyakorló orvos, kórházi főorvos, középiskolai egészségtanár. Intézeti rendelő orvos. Az intézetnél működik 1911. óta. (Lakik : I. Pauler-utca 8)

Horn József, okleveles tanító, köztartás vezető és intézeti nevelő volt januárig, amióta ideiglenesen a vallás és közoktatásügyi min.-ba van berendelve. 1912. óta tanítóképző intézeti nevelő. Az intézetnél 1914. óta működik.

Mayer Ferencz, okleveles tanító, szeptember hónapban intézeti nevelő volt.

Zauner József, alapvizsgás keresk. isk. tanárjelölt, februártól intézeti nevelő.

Szláby József, intézeti kertész, az intézetnél alkalmazva van 1912. óta. Orosz hadifogoly.

özv. Kostialik Istvánné, házvezetőnő. Az intézetnél alkalmazva van 1914. óta.

2. A növendékek.

a) Rendes tanulók.

I. Osztály.

- j 1 30 Bérczi Kálmán, Mezőkovácsháza 1901. IV. 23. rk. t. f. 60
 2 13 Bors István, Tahitótfalu, 1903. IX. 4. rk. t. f. 43
 3 20 Breitner Kálmán, Békásmegyer, 1902. III. 26. rk. t. i. 49
 4 27 Csepregi Dezső, Köbölkut, 1901. II. 12. rk. t. f. 57
 i 5 31 Czeglédy Ferenc, Szentmihályúr. 1902. V. 16. rk. f. d. 60
 6 23 Deot Lajos, Budapest, 1903. V. 6. rk. p. s. 53
 j 7 17 Dobos András, Budapest, 1901. X. 29. rk. f. d. 47
 8 3 Dobos Dezső, Szolnok, 1901. V. 13. rk. t. i, 24
 i 9 36 Dulovits Ferenc, Ipolyság, 1902. II. 12. rk. s. n. b. 66
 10 2 Dulovits Jenő, Ipolyság, 1903. VI. 22. rk. t. i. 21
 * 11 — Eperjessy József, Magyarfráta, 1901. V. 12. rk. s. n. b. —
 12 15 Faics István, Szigetszentmiklós, 1902. VI. 26. rk. t. i. 44
 13 5 Fridvalszky Dezső, Szolnok, 1903. III. 30. rk. f. d. 34
 i 14 34 Gróf István, Barcs, 1902. VII. 2. rk. t. f. 61
 *15 — Grünbaum László, Budapest, 1901. XI. 7. izr. p. s. —
 16 29 Gubányi István, Budapest, 1903. II. 22. rk. t. f. 58
 17 16 Hasznosi Mihály, Valkó, 1902. VII. 18. rk. t. f. 46
 18 18 Hinterwieser József, Budapest, 1902. XI. 9. rk. i. ebéd. 48
 19 12 Horváth Sándor, Hosszúpereszleg, 1902. III. 18. rk. f. d. 41
 *20 — Ivánczi Imre, Kaposvár, 1902. VI. 2. rk. s. n. b. —
 21 11 Kiss László, Kissitke, 1901. XI. 22. rk. t. f. 40
 22 8 Kontár János, Felsőszeli, 1900. VI. 29. ág. ev. p. s. 38
 4)23 19 Kulcsár Viktor, Eger, 1899. II. 24. rk. s. n. b. 48
 j 24 32 Kunstek József, Fiume, 1900. XI. 22. rk. f. d. 60
 j 25 25 Lada János, Ujpest, 1902. IX. 7. rk. p. s. 55
 *26 — Lang Lajos, Budapest. 1903. V. 2. rk. p. s. —
 27 9 Ligeti (Lázár) Béla, Nagyperkáta, 1903. IX. 6. rk. f. d. 38
 28 4 Ligeti (Lázár) Rezső, Nagyperkáta, 1901. VII. 1. rk. f. d. 32
 29 24 Linter Károly, Sárkányfalva, 1900. II. 21. rk. s. n. b. 55
 *30 — Lukonics Gyula, Budapest, 1901. XI. 18. rk. f. d. —
 31 33 Molnár András, Bakony-Gyiróth, 1901. XI. 29. rk. s. n. b. 61
 j 32 28 Német Ernő, Budapest, 1903. IV. 17. rk. s. n. b. 57
 *33 — Öröm János, Ebed, 1900. III. 17. rk. s. e. b. —
 34 21 Preisinger József, Valla. 1903. III. 19. rk. t. f. 50
 35 26 Sajó Géza, Pécs, 1902. II. 15. rk. s. n. b. 55
 36 1 Sági Kálmán, Tapolcza, 1900. X. 3. rk. t. i. 19
 37 22 Schauer Ferenc, Nemeskajál, 1903. III. 22. rk. t. f. 52

Magyarázat: A *gal jelöltek kimaradtak; az 1) jelzésűek 1917. október hó 15-én, a 2) jelzésűek 1918. március 15-én, a 3) jelzésűek május 1-én, a 4) jelzésűek május 15-én, az 5) jelzésűek június 1-én bevonultak katonai szolgálatra. Az i) jelzésűek osztályisméltésre utasítottak, a j) jelzésűek javíthatnak. A sorszám után következő szám az osztályrangsorban lévő helyet, a sor végén lévő szám az érdemjegyek összegét jelenti.

- 38 7 Sitz László, Budapest, 1902. II. 19. rk. t. i. 37
 i 39 35 Stiff János, Budapest, 1903. III. 13. rk. s. n. b. 62
 2) 40 14 Szapper Márton, Lajoskomárom, 1900. X. 13. ág. ev. t. i. 44
 41 6 Szikora Vilmos, Enying, 1902. V. 14. rk. f. d. 34
 42 10 Weisz Zoltán, Tarján, 1902. V. 16. rk. f. d. 39

II. Osztály.

- 2) 1 36 Bábel Rezső, Budapest, 1900. IX. 17. rk. s. n. b. 52
 2 28 Baracsi Lajos, Dunapataj, 1902. IV. 7. ref. s. n. b. 48
 4) 3 18 Benkő Sándor, Kisbacon, 1899. IX. 22. ref. t. i. 41
 j 4 41 Berecz Dezső, Budapest, 1901. IX. 3. rk. s. n. b. 57
 5 22 Bertalan Lajos, Vác, 1901. X. 13. rk. f. d. 44
 2) 6 15 Borbély Ferenc, Ekecs, 1900. V. 3. ref. f. d. 37
 7 21 Botteu György, Békésgyula, 1900. II. 7. gk. r. t. f. 42
 2) 8 31 Cselők Imre, Gyük, 1900. IX. ref. t. f. 49
 j 9 43 Csicsáky László, Dunavecse, 1901. IV. 7. rk. s. n. b. 59
 10 23 Csitári János, Vác, 1901. XII. 9. rk. f. d. 45
 11 4 Dietzel Béla, Budapest, 1900. I. 15. rk. t. i. 31
 12 27 Eördögh Géza, Jezernic-Markovic, 1900. VIII. 5. ág. ev. t. f. 48
 13 39 Erőss Béla, Csikszereáda, 1901. VIII. 27. rk. t. f. 54
 14 17 Gál István, Pusztamonostor 1901. VIII. 19. rk. f. d. 41
 i 15 44 Georgievics Sándor, Budapest, 1901. VIII. 30. ág. ev. s. n. b. 66
 16 10 Gutfinszky Sándor, Budapest, 1901. VII. 23. rk. s. n. b. 36
 17 9 Harsányi József, Budapest, 1901. IV. 30. ref. t. i. 34
 i 18 45 Hollentoner László, Budapest, 1902. II. 3. rk. s. n. b. 69
 19 35 Humay Nándor, Mindszent, 1901. II. 3. rk. s. n. b. 52
 20 8 Kasánszky Tódor, Szeged, 1900. III. 1. rk. f. d. 34
 21 12 Klein Ottó, Selmeczbánya, 1901. III. 13. ág. ev. p. s. 36
 j 22 33 Krén Géza, Budapest, 1902. IX. 9. rk. s. n. b. 50
 23 37 Kronstein Ferenc, Budapest, 1902. V. 22. rk. p. s. 53
 24 42 László János, Bálványos. 1902. II. 18. ref. s. n. b. 58
 25 20 Mérey György. Halmi, 1901. X. 9. rk. f. d. 42
 26 11 Molnár Ferenc, Budapest, 1901. XII. 10. rk. t. i. 36
 j 27 40 Nádló Mihály, Budapest, 1902. VIII. 24. ág. ev. s. n. b. 56
 28 5 Nyíri Albert, Kúnhegyes, 1902. IV. 16. ref. t. i. 33
 29 38 Orbán Béla, Budapest, 1901. XI. 25. ref. s. n. b. 53
 *30 — Orr János, Pápa, 1902. VIII. 30. r. k. s. n. b. —
 31 7 Palságh Lajos, Nagy-Bozóvágy, 1902. IX. 21. ref. f. d. 34
 32 34 Plagányi Mihály, Nagykartal, 1902. VI. 12. ág. ev. f. d. 51
 33 3 Reichl József, Budapest, 1900. XII. 18. rk. t. i. 29
 34 6 Ribianszky József, Budapest, 1901. IX. 3. rk. p. s. 33
 35 30 Rupnik Károly, Vác, 1901. VIII. 5. rk. s. n. b. 49
 36 24 Schannen Jenő, Budapest, 1902. I. 30. rk. p. s. 45
 37 26 Simoncsics Pál, Kisbáb, 1902. I. 25. rk. t. i. 46
 38 13 Srubek József, Budapest, 1902. XI. 15. rk. p. s. 36
 39 16 Szabó József, Valkó, 1900. XI. 6. rk. f. d. 39
 *40 — Szántó Endre, Vértesszőlős, 1902. X. 31. rk. s. n. b. —

- 41 14 Szász Alajos, Budapest, 1902. X. 23. rk. i. ebéd. 37
 42 32 Szijártó Lajos, Rába-Hídvég, 1900. XI. 13. rk. s. n. b. 50
 43 1 Tor dai Ferenc, Bibarcfalva, 1901. V. 11. ref. t. i. 24
 44 19 Török Pál, Budapest, 1901. IX. 18. ref. f. d. 42
 45 29 Ujlaki János, Budapest, 1901. I. 6. rk. s. n. b. 49
 46 2 Veér Ede, Felsőlakos, 1901. VII. 6. rk. t. i. 25
 47 25 Závodszy István, Sárosd, 1902. VI. 5. rk. t. f. 45

III. Osztály.

- 1 22 Arany Lajos, Budapest, 1900. X. 1. ref. s. n. b. 52
 *2 — Besnyi Pál, Kürth, 1900. VII. 19. ref. f. d. —
 3 19 Bolváry Ödön, Budapest, 1900. VIII. 20. rk. s. n. b. 50
 4 16 Bors Béla, Tahitótfalu, 1901. VII. 18. rk. t. f. 48
 5 1 Csekő Árpád, Csákvár, 1902. V. 9. ref. f. d. 26
 *)6 7 Cserjési József, Budapest, 1900. VII. 30. rk. t. i. 33
 j)7 26 Csikesz Endre, Szigetszentmiklós, 1900. VIII. 20. ref. t. f. 56
 *)8 11 Gáll István, Lécfalva, 1900. IV. 28. ref. t. i. 40
 9 18 Gremesperger Imre, Budapest, 1901. XI. 17. rk. p. s. 50
 10 20 Gulyás Kálmán, Mesterszállás, 1900. VII. 19. rk. t. f. 51
 *)11 8 Gyárfás Miklós, Jászládány, 1899. XII. 5. rk. t. i. 36
 12 10 Károssi Géza, Tokaj, 1900. XII. 17. ág. ev. p. s. 40
 13 12 Kirchknopf László, Rajka, 1899. XI. 13. ág. ev. t. i. 42
 *)14 5 Kiss István, Kissitke, 1900. III. 8. rk. t. i. 32
 *)15 15 Konnát András, Nagyborosnyó, 1399. XI. 10. ref. f. d. 46
 *)16 21 Kóta László, Budapest, 1899. XII. 28. rk. s. n. b. 51
 *)17 3 Kováts Endre, Budapest, 1900. II. 13. rk. t. i. 27
 18 13 Krisch József, Budapest, 1901. I. 22. rk. s. n. b. 45
 19 9 Masa István, Budapest, 1900. II. 21. rk. f. d. 39
 *)20 23 Masáth László, Kunszentmárton, 1898. XI. 9. rk. s. n. b. 52
 *)21 2 Munkácsi Ferenc, Kőrösladány, 1900. VII. 11. ref. t. i. 26
 22 24 Pejov Géza, Budapest, 1901. III. 17. rk. s. n. b. 54
 23 14 Schreder Kálmán, Nyiregyháza, 1900. IX. 23. ág. ev. s. n. b. 46
 j)24 25 Szirt Miklós, Kispeszt, 1899. XI. 13. rk. s. n. b. 54
 25 17 Varga József, Budapest, 1901. II. 15. rk. p. s. 49
 26 4 Zatykó Mihály, Orosháza, 1901. III. 17. ág. ev. t. i. 28
 27 6 Zsánli Gyula, Budapest, 1899. II. 20. ref. t. i. 33

IV. Osztály.

- *)1 6 Bartosch József, Budapest, 1900. II. 21. rk. t. f. 37
 *)2 11 Bauer Jenő, Budapest, 1900. VI. 18. rk. s. n. b. 45
 3 2 Benke Gyula, Uzon, 1899. X. 5. unit. t. i. 26
 *)4 7 Bitai György, Papolcz, 1900. IV. 25. ref. f. d. 38
 5 9 Fuderer Ferenc, Bezda, 1900. V. 20. rk. s. n. b. 42
 6 4 Kertész Gyula, Budapest, 1900. VI. 7. rk. t. i. 29
 7 5 Kiss Imre, Pacsér, 1899. VII. 29. ref. p. s. 34
 *)8 13 Kovács Kálmán, Rimakokova, 1899. II. 22. rk. t. f. 48
 9 14 Kováts Lajos, Budapest, 1898. XII. 11. rk. s. n. b. 50

- ⁶)10 10 Ladányi József, Budapest, 1899. V. 7. rk. s. n. b. 44
 11 17 Molnár Géza, Budapest, 1900. VIII. 10. rk. s. n. b. 53
¹)12 18 Nyerges István, Budapest, 1898. VI. 2. ref. s. n. b. 58
²)13 1 Órsy Attila, Dunakesz, 1900. II. 28. rk. t. i. 24
²)14 8 Rózsa Béla, Vashegy, 1900. XII. 5. rk. t. i. 40
⁶)15 15 Selmeczy Jenő, Gelse, 1898. IV. 10. rk. p. s. 52
 16 12 Szabó József, Makótanya, 1899. XII. 15. rk. t. f. 46
¹)17 3 Tápai László, Budapest, 1899. XII. 20. rk. p. s. 28
 18 16 Veszely Károly, Budapest, 1899. X. 18. rk. s. n. b. 52

b) Katonai tanfolyamok.

1. A 7/1918. eln. szám alatt kelt rendelettel szervezett hathetes (február 4-től — március 12-ig) tanfolyam hallgatói:

III. Osztály.

1 Cserjesi József	}	Bentlakók.
2 Gáll István		Az adatokat lásd a III. osztály névsorában.
Folytatták tanulmányaikat az áprilisi tanfolyamon.
3 Kiss István		
4 Kováts Endre		
5 Munkácsi Ferenc		

IV. Osztály.

1 Bartosch József	}	Bentlakók.
2 Bauer Jenő		Az adatokat lásd a IV. osztály névsorában.
Bevonultak március 15-én.
3 Bitai György		
4 Órsy Attila		
5 Rózsa Béla		
- 6 Markovits Otto, Szolopna, 1900. IX. 5. rk. f. d., a stubnya-fürdői állami tanitoképzőből jött a tanfolyamra. Bevonult március 15-én.

2. A 7/1918. eln. rendelettel szervezett áprilisi (3-ától — 28-áig tartó) négyhetes tanfolyam hallgatói:

III. Osztály.

- 1 Csobay Lajos, hadapródjelölt, Budapest, 1899. VII. 6. ref. bejáró. 28
- j 2 Dobos Béla, e. é. önk. szkv., Martonvásár, 1895. VII. 30. rk. ebédes. 62
- 3 Erőss Andor, e. é. önk. őrv., Marcali, 1898. X. 7. rk. ebédes. 53
- 4 Harsányi László, e. é. önk. szkv. Nemesszalók, 1899. III. 26. rk. bentlakó. 53
- 5 Hublik János, hdj. őrm., Pusztasórs, 1899. XI. 29. rk. bentlakó. 40
- 6 Jakab Lajos, e. é. önk., Maklár, 1897. VI. 27. rk. bentlakó. 55
- 7 Konnáth András, e. é. önk., Nagyborosnyó, 1899. IX. 10. ref. bejáró. 48

- 8 Kóta László, e. é. önk., Budapest, 1899. XII. 28. rk. bejáró. 54
 9 Masáth László, e. é. önk., Kunszentmárton, 1898. IX. 9. rk. ebédes. 55
 10 Pridafka Pál, zászlós, Kőhidgyarmat, 1897. XI. 6. ref. bentlakó. 52
 11 Ritter Péter, e. é. önk. őrv., Kápolna, 1897. V. 25. rk. bentlakó. 59
 12 Schnöller Géza, e. é. önk. tiz., Budapest, 1898. II. 14. rk. ebédes. 52
 j) 13 Serson Ferenc, e. é. önk. tiz., Budapest, 1898. III. 3. rk. ebédes. 63
 14 Szilágyi Jenő, hdj. őrm., Budapest, 1898. VII. 28. rk. ebédes. 57
 15 Szuhovszky Béla, zászlós, Bánk, 1897. XII. 10. ág. ev. bejáró. 54
 16 Tanner Gyula, e. é. önk. szkv., Feldebrő, 1898. XII. 6. rk. bejáró. 56
 Ritter P. és Szilágyi J. kivételével bevonultak május 1-én.

IV. Osztály.

- 1 Biró Árpád, zászlós, Budapest, 1893. IV. 15. rk. bejáró. 49
 2 Cseh Andor, zászlós, Zágon, 1897. XI. 15. ref. bentlakó. 45
⁴)3 Cserjési József, Budapest, 1900. VII. 30. rk. t. i. 28
⁴)4 Gál István, Lécfalva, 1900. IV. 28. ref. t. i. 36
 5 Harrer Rezső, e. é. önk. szkv., Budapest, 1899. VI. 14. rk. bejáró. 55
⁴)6 Kiss István, Kissitke, 1900. III. 8. rk. t. i. 37
⁴)7 Kováts Endre, Budapest, 1900. II. 13. rk. t. i. 24
⁴)8 Munkácsi Ferenc, Kőrösladány, 1900. VII. 11. ref. t. i. 28
 9 Papp János, hdj. őrm., Lovasberény, 1896. VII. 30. rk. bentlakó. 47
 10 Rosu Ádám, zászlós, Ujzozora, 1898. VII. 27. gör. kel. bentlakó. 32
 11 Tápai László, e. é. önk., Budapest, 1899. XII. 20. rk. bejáró. 28
 12 Virágh Aladár, e. é. önk. tiz., Budapest, 1895. XII. 20. rk. bejáró.
 Bevonultak május 1-én.

3. A 4280/1918. eln. sz. rendelettel szervezett májusi (1-től 28-ig tartó) négyhetes katonai tanfolyam hallgatói :

IV. Osztály.

- j) 1 Ambrus Alajos, e. é. önk. tiz., Budapest, 1898. VIII. 14. rk. bejáró. 60
 2 Gyárfás Miklós, áprilisban vált be, Jászladány, 1899. XII. 5. rk. t. i. 31
 3 Kovács Kálmán, e. é. önk., Rimakokova, 1899. II. 22. rk. bentlakó. 48
 4 Ladányi József, áprilisban vált be, Budapest, 1899. II. 7. rk. bejáró. 43
 5 Nyerges István, e. é. önk. őrv., Budapest, 1898. VI. 2. ref. bejáró. 58
 j) 6 Ritter Péter, e. é. önk. őrv., Kápolna, 1897. V. 25. rk. bentlakó. 60

- 7 Selmeczy Jenő, áprilisban vált be, Gelse, 1898. IV. 10. rk. bejáró. 52
 j 8 Szilágyi Jenő, hadaprj. őrm., Budapest, 1898. VII. 28. rk. ebédes. 54
 9 Wurdits Imre, hadaprj. őrm., Lakompak, 1898. VIII. 10. rk.
 bentlakó. 51
 Bevonultak május 28-án.

c) A magántanulók névsora.

I. Osztály.

- j 1 Kormos Sándor, Ipolyvisk, 1897. III. 3. rk. 58
 j 2 Kövér József, Budapest, 1899. VIII. 29. rk. 60

II. Osztály.

- j 1 Erőss Andor, Marcali, 1898. X. 7. rk. 56
 j 2 Gacska Jenő, Budapest, 1900. V. 17. rk. 56
 3 Horváth Gyula, Kispest, 1900. III. 6. rk. 56
 j 4 Mészáros Kálmán, Arad, 1900. IX. 17. rk. 55
 5 Szabó Pál, Somogyzentmiklós, 1899. IV. 3. rk. 34

III. Osztály.

- i 1 Jakab Lajos, Maklár, 1897. VI. 27. rk. 64
 2 Kirsch József, Bocsár, 1901. VI. 25. rk. 40
 i 3 Tanner Gyula, Feldebrő, 1898. XII. 6. rk. 62

IV. Osztály.

- 1 Béress Ferenc, Kézdioroszfalu, 1892. II. 6. rk. 57
 2 Kőrössi László, Szolnok, 1899. VI. 3. rk. 54
 3 Vass Béla, Gidófalva, 1897. I. 21. ev. ref. 55

d) Statisztikai kimutatás a rendes tanulókról.

A tanulók száma:

	I.	II.	III.	IV.	Összesen
Az 1917—8. évre felvétetett	48	47	28	18	141
Beiratkozott	42	47	27	18	134
Kimaradt	6	2	1	1	10
Bevonult október 10.	—	—	3	3	6
Bevonult március 15.	1	3	—	5	9
Bevonult május 1.	—	—	5	—	5
Bevonult május 15.	1	1	—	—	2
Bevonult május 28.	—	—	1	1	2
Létszám év végén	34	41	17	8	100

Kor szerint:

	I.	II.	III.	IV.	Összesen
1903.	10	—	—	—	10
1902.	15	16	1	—	32
1901.	10	20	6	—	36
1900.	6	10	13	8	37
1899.	1	1	6	7	15
1898.	—	—	1	3	4

Vallás szerint:

Róm. kath.	39	30	15	13	97
Ref.	—	11	8	4	23
Ág. h. ev.	2	5	4	—	11
Gör. kel.	—	1	—	—	1
Unitárius	—	—	—	1	1
Izraelita	1	—	—	—	1

Anyanyelv szerint:

Magyar	42	47	27	18	134
--------	----	----	----	----	-----

Előképzettség szerint:

Polgári iskola	37	35	23	14	109
Gimnázium	4	11	3	4	22
Reáliskola	1	1	1	—	3

Szüleinek polgári állása szerint:

Tanítás terén működik	10	7	6	2	25
Más értelmiségi pályán működik	6	7	4	1	18
Iparos és kereskedő	10	16	6	6	38
Östermelő	1	2	3	2	8
Munkás és szolga	10	4	6	3	23
Katona, rendőr	2	2	—	—	4
Magánzó, foglalkozás nélküli	3	9	2	4	18

Lakóhely szerint:

Budapest	20	27	12	11	70
Bács-Bodrog	—	—	1	—	1
Baranya	—	1	—	—	1
Békés	—	1	1	—	2
Csík	3	1	1	—	5
Esztergom	1	—	—	—	1

	I.	II.	III.	IV.	Összesen
Fejér	1	1	—	—	2
Gömör	—	—	—	1	1
Győr	—	1	—	—	1
Háromszék	—	—	2	2	4
Jász-Nagy-Kun-Szolnok	1	—	2	1	4
Nógrád	—	—	1	—	1
Nyitra	1	1	—	—	2
Pest-Pilis-Solt	11	12	4	2	29
Szabolcs	—	—	1	—	1
Szepes	—	—	1	—	1
Udvarhely	—	2	—	—	2
Vas	2	—	1	—	3
Veszprém	1	—	—	—	1
Zala	1	—	—	1	2

134

e) A növendékek ellátása és elhelyezése.

Az intézetbe beiratkozott 134 tanuló. Ezek közül 76 (56,3%) az internátusban kapott ellátást. A múlt évben még csak a tanulók 48,1% a volt az internátusban, az idén már 8,2%-kal több, ez a körülmény igazolja az internátus nagy áldásait, aminek fényes bizonyítéka az is, hogy a budapesti tanulók is tömegesen kérik a teljes fizetéses ellátást.

a) A bentlakók osztályok és segélyezés szerint ekként oszlottak meg: I. o. 26 (62,8%), II. o. 24 (51%), III. o. 17 (62,9%), IV. o. 29 (47,3%). Teljes ingyenes 29 (38,2%), féldíjas 24 (31,6%), teljes fizető 23 (30,2%).

A növendékek étellemezésénél mindig arra törekedtünk, hogy az ifjaknak — amennyire a mai viszonyok mellett havi 56 Kból lehetséges — jóízű és tápláló ételeket nyujtsunk. Ezt a célunkat el is értük, mert a növendékek egészségi állapota és testi fejlődése kedvező volt s az étellemezés ellen panasz nem merült fel. Az anyagok beszerzése nagy gondot okozott, néha csaknem lehetetlennek látszott; különösen a tömegcikknek a községi elárúsító házakban való beszerzése zavarta meg az internátus konyhájának a rendjét. Minthogy bizonyos mértékben a fogyasztók is segítettek egyes anyagok beszerzésénél s az év második felében a közétellemezési miniszterium és a különböző központok is hathatósan támogattak, mégis zavartalan volt a növendékek étellemezése.

Az előző évben szerzett kedvező tapasztalatok alapján a bentlakó növendékeket a dolgozó szobákban és a hálótermekben osztályok szerint helyeztük el.

Az intézet épülete és berendezése még jókarban van, a 2600 m² területű kert és az udvar rendezett, gondozott és kizárólag a

növendékek nevelési és tanítási céljait szolgálja. A kert, a tanulmányi szempont szemmel tartásával, főleg főzeléknövények termesztésére szolgált. A kert művelésében és a 17 családból álló méhes gondozásában alkalma nyílt az ifjuságnak a többtermelést gyakorlatban is szolgálni.

b) A bejáró tanulók kivétel nélkül otthonukban, szülői felügyelet mellett voltak elhelyezve. Hat tanuló ingyen, öt havi 29 K-ért kapott az intézetben ebédet, 14 tanuló pedig havi 28 K készpénzsegélyt.

Az intézet négy növendékének volt ösztöndija: Gál István II. évesnek az illetéki bírságokból 300 K, Kasánszky Tódor II. évesnek családi alapítványból 400 K, Veér Ede II. évesnek a győri kir. árva-alapítványból 200 K és Sági Kálmán I. évesnek a balatonfüredi szeretetház árva-alapítványából 200 K.

Az intézet alapítványai még mindig rendezés alatt állnak, kivéve a Keller alapítványt, melynek 8 K kamatát Kertész Gyula IV. éves nyerte el. Az ifjúsági önképzőkör jutalmakat, az ifjúsági segítő egyesület pedig segélyeket osztott ki a növendékek között.

3. A tanítóképző-intézeti tanárképző Apponyi Collegiumának hallgatói, akik az intézetben didaktikai kiképzésben részesültek.

a) Rendes hallgatók:

I. éves:

1. Tóth Antal, a pedagógiából Quint József igazgató és Lechnitzky Gyula tanár mellett.

II. évesek:

1. Dobosy Elek, a természettanból és mennyiségtanból Stepankó Albert és Lechnitzky Gyula tanárok mellett.

2. Dohánics János, a természettanból, mennyiségtanból és tornából Stepankó Albert, Snasel Ferenc, Lechnitzky Gyula és Kmetykó János tanárok mellett.

3. Papp László, a pedagógiából és tornából Quint József igazgató, Lechnitzky Gyula és Kmetykó János tanárok mellett.

4. Orsecu Illés, a pedagógiából Quint József igazgató és Lechnitzky Gyula tanárok mellett.

5. Zrinyi Aladár, a természettanból, mennyiségtanból és tornából Stepankó Albert és Kmetykó János tanárok mellett.

b) Tanfolyami hallgatók:

1. Bartal Alajos, a természettanból és mennyiségtanból Stepankó Albert és Lechnitzky Gyula tanárok mellett.

2. Szalatsy Richárd, a pedagógiából Quint József igazgató és Lechnitzky Gyula tanár mellett.
 3. Vajthó Jenő, magyarból, történelemből és földrajzból Dr. Radnai Oszkár és Sztankó Béla tanárok mellett.

4. A szertárak gyarapodása.

1. Igazgatói iroda kézi könyvtára. Varga: Magyarország története., Hivatalos Közlöny 1917., Dr. Kmety: A magyar közigazgatási és pénzügyi jog kézikönyve.

2. Tanári könyvtár. Kőrösi Sándor: Olasz-magyar és magyar-olasz szótár., Néptanítók Lapja 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917., A nagy háború irásiban és képben, III. kötet.

3. Paedagogia. Binet—Dienes: Az iskolás gyermek lélektana., Finánczy: Az ókori nevelés története., Finánczy: A középkori nevelés története., Gyulai: Vélemény az elemi iskolai tanítóképző-intézeti tanárképzésről., Mosdossy: A tanítók patronázs tevékenységéről., Dr. Baló: A lelki élet alaptörvényei., Quint: A háború és a testi nevelés., Wolff—Habrich: Der Volksschulunterricht, Die Methodik der einzelnen Fächer., Willmann—Schütz: Didaktika I. kötet., Aenaeus Sylvius—Acsay: A gyermeknevelés., Weszely: Pedagógiai olvasmányok., Hegedüs István: Apáczai Cseri János., Magyarország közoktatásügye 1914-ben., Dr. Károlyi: Gróf Bethlen Miklós önéletrajza., Dr. Szemere: Giordano Bruno., Korniss: A lelki élet I. kötet., Körendelet az egészségügyi, anya-, csecsemő- és gyermekvédelem tárgyában., Busse—Falkenberg: Die Weltanschauungen der grossen Philosophen., Johannesson: Was sollen unsere Jungen lesen?, Schmieder—Schneider: Besondere Unterrichtslehre., Dénes: Anya és gyermekvédelem., Éltes: Közérdekű tudnivalók a kisegítő iskolákról., Büchler: Die geistige Entwicklung des Kindes, Ruttmann: Allgemeine Schülerekunde.

4. Történelem és alkotmánytan. 6 drb. történelmi szemléltető kép és magyarázó füzet., Varga: Magyarország története., Takács: Rajzok a török világból., Frimm—Antal: Tíz év a németalföldi szabadságharcból II. kötet.

5. Földrajz. Ágh dr.: Emléklapok Pécs sz. kir. város multjából és jelenéből., Cholnoky: A föld és népei., Szentgáli: Szibéria és az ottani viszonyok., Lóczy: A magyar szent korona országainak leírása., Uj Bulgária., Pártos: Gazdasági és kultur-munkánk a meghódított Szerbiában.

6. Mennyiségtan. Henkler: Arithmetik I., Froneberg: Bürgerliches Rechnen.

7. Természetrajz. Vezető a m. kir. földtani intézet múzeumában.

8. **Természettan:** Kohlrausch: Lehrbuch der praktischen Physik.

9. **Gazdaságtan.** 96 darab viaszgyümölcs utáztat, V. K. M. 6607/1918. VII. b. számú rendelete a gazdasági többtermelésről.

10. **Egészségtan.** Schulz-Schlossmann: Der Unterricht in der Säuglings- u. Kleinkinderpflege, Howard—Jablonowszki: A házi légy., Dr. Grosz Gyula: Gyermekegészségtan., Kúthy—Pataky: Erdei üdülő telepek., Pataky: Iskolai fürdő., Hlavács: Munkásfürdő., Vajda: Munkáskertek., Vajda: Kiskertek., Berecz Gy.: A magy. rokkant oktatás., Pataky: Népfürdő., Szántó: Anyasági biztosítás., Gaul: Közlőművek a baleset védelem szempontjából., A budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár egészségügyi szaktanácskozása., Az V. ker. Népháza 1912. és 1915. évi évkönyve., Dalmady Z.: A sportok egészségtana., Der praktische Hausarzt., Zeiler: Die Entstehung, Entwicklung und Geburt des Menschen., Baur—Frey: Atlas der Krankheiten des Menschen., Szirt: Wenn die Liebe erwacht., Birnbaum: Was muss man von der Ehe wissen., Albrecht—Baum: Die Geschlechtskrankheiten., Dr. Dekker: Naturgeschichte des Kindes., Jaschke: Physiologie, Pflege u. Ernährung der Neugeborenen., Lubinus: Lehrbuch der Medizinischen Gymnastik., Muckermann: Der biologische Wert der mütterlichen Stillpflicht., Wehmer: Enzyklop. Handbuch der Schulhygiene., Ammon: Mutterpflichten., Engel: Ernährung des Säuglings., Neter: Das einzige Kind., Neter: Arzt und Kinderstube., Neter: Sorgen u. Fragen in der Kinderpflege: Birnbaum: Junge Mütter., Taussig: Ernährung u. Pflege des Kindes., Dr. Szana: A züllött gyermek., Dubay stb.: A gyermek testi ápolásáról., Brücke—Faragó: Miként óvjuk gyermekeink egészségét., A Stefánia Szövetség kiadványai, 13 füzet., Sperling: Hygienische Morgentoilette., Engel: Grundriss der Säuglingskunde und Baum: Grundriss der Säuglingsfürsorge., Baur—Schleicher: Das Samariterbüchlein., Dr. Mracck: Atlas der Syphilis., A Társadalmi Muzeum Értesítői, 9 kötet., Kúthy: A gümőkór., Kúthy: A gümőkór képeskönyve., Stein: Az alkohol kérdés mai állásáról., Dr. Máday A.: A törvényes munkavédelem nemzetközi szabályozása., Kúthy: Rónáink s a tuberkulózis., Dr. Fejér: A szem sérüléséről., Dr. Deutsch: Közlemények a gyermekvédelem és gyermekhygiene köréből., Dr. Holitscher: Az állam jelenlegi feladatai az alkoholelles küzdelemben., Dr. Stein: Az iszákosság és annak leküzdése., Dr. Donáth: Alkohol és Munka., Hlavács—Pataky: Munkásfürdő, Népfürdő, Iskolafürdő., Dr. Szántó: Küzdelem a népbetegségek ellen., Özv. Báthory Nándorné: Hadi özvegyeink és leányaink jövője., Br. F. Szillasy Ilona: Egyéni Népgondozás., Varsányi: Beszámoló az V. ker. Népháza közművelődési szakosztályáról., 10 kép az alkoholelles küzdelem szolgálatában.

11. **Ének és zene.** Berecz: A zene alapelmélete., Bartalus: Az ének-tanító vezérkönyve., Tornay: Cantus Gregorianus.

12. Torna. Kézikönyv a polgári ifjuságnak katonai nevelésre való előkészítésére.

13. Szépirás. Dr. Baló—Merényi: Szépirás-tanító.

14. Rajz. Hollós: Magyar diszitmények.

15. Ifjusági könyvtár. Payr: József királyi herceg 1914—17. Wiesemann—Hanelek: Fabiola.

Egyéb felszerelések. Glatz: Ófelsége arcképének színes reprodukciója., 10 fali kép az alkoholizmusról., Történelmi szemléltetőképek, Katonai térképek. Művészi képek.

Folyóiratok. Magyar Paedagogia, Magyar Tanítóképző, Néptanítók Lapja, Paedagogiai Értesítő, Athenaeum, Gyermekvédelem, Hivatalos Közlöny, Jó Egészség, Akadémia összes kiadványai, Budapesti Szemle, Magyar Nyelv, A Tenger, Turistaság és Alpinizmus, Urania, A Természettudományi Társulat kiadványai, Földmívelésügyi Értesítő, Hitelszövetkezeti Értesítő, Gazdaszövetség, Méh, Kísérletügyi Közlemények, Katonás Nevelés, Pädagogische Blätter, Oesterreichische Zeitschrift für Lehrerbildung, Schweizerische Lehrerzeitung, Monatschrift für Schulgesang.

Az ifjuságnak járt a Magyar Pedagogia, Gyermek, Néptanítók Lapja, A Gyakorlóiskola, Család és Iskola, A Paedagogiai Értesítő, Vasárnapi Ujság, Új Idők, Érdekes Ujság és két napilap.

III. RÉSZ.

1. A nevelés.

A növendékek nevelése napról-napra súlyosabb feladat elé állít. Korunk gondolkozásmódja, az anyagiasság és a szertelen túlekedés, a napi sajtó, az irodalom és a városi társadalom ellenőrizhetetlen hatása, a hosszú nyári szünet, az apa szigorának, a család nyugalmának és az előző évek rendszeres nevelésének hiánya felszabadították az ifjak alacsonyabb törekvéseit, gátat emeltek az erkölcsi belátásnak és megszokásnak és a józan ész meggondolásának, a nyomor és nélkülözés pedig a romlott környezetben féktelen vágyakat ébreszt és elbódítja az ifjak lelkiismeretét. A kötelességérzet a tisztességtudás, engedelmesség, becsületes törekvés mintha csökkent az ifjakban. Azért elkövettünk mindent, hogy a valláserkölcsei nevelés mélyítésével és a hazafiui tudatosság erősítésével eszményeket adjunk az ifjuságnak, az izlés, a jó modor és az úri viselkedés fejlesztésével csiszoljuk, finomítsuk és szebbítsük a leendő nevelők lelkét, rendszeres testneveléssel és gyakorlati munkákkal pedig erősökké és ügyesekké tegyük a jövő nemzedék tanítóit.

a) *A vallásosság* mélyítésére az összes növendékek minden vasárnap és ünnepnap istentiszteleten voltak jelen. Az iskola évet ünnepélyes *Veni Sancte*-vel nyitottuk meg és *Te Deum*-mal zártuk be. Halottak napján, Erzsébet napján, Ő Felsege a király nevenapján, Ő Felsege a királyné nevenapján és születésnapján az ifjuság templomban volt.

A róm. kath. növendékek a szent mise előtt vagy annak keretében rövid szentbeszédet hallgattak, melyet az intézet hitoktatója mondott, Sztankó Béla c. igazgató vezetésével az ifjak orgonáltak és egyházi énekeket énekeltek. Négy ízben járultak a szentségekhez és részt vettek a husvéti lelkigyakorlatokon, melyeknek tárgya a szociális szeretet és a vallásos jellem nevelése volt. Pünkösdkor pedig sokan bérálásban részesültek. Részt vettek az Úrnap körmenetben.

Szent Imre napján (Nov. 5.) az ifjak a királyi palotában, a Szent Jobb kápolnában gyűltek össze, ahol a hittanár Szent Istvánnak, fiához, Szent Imréhez intézett intelmeiből és nevelési elveiből olvasott fel részleteket és megmutatta a Zsigmond-kápolna és a sirbolt egyházművészeti nevezetességeit.

A hittanár a vallásoktatás keretében ismertette a hitbuzgalmi és hitoktatási szakirodalmat és a pünkösdkor életbelépő új egyházi jogi törvénykönyvet.

A protestáns ifjak ünnepeiken szintén külön ifjúsági istentiszteleteken vettek részt. A jobb zenészek orgonáltak és szerepeltek az énekkarban. A reformáció 400 éves jubileuma alkalmával részt vettek a Kalvin-téri templomban rendezett, orgona hangversennyel egybekötött és a budai vígadóban tartott ifjúsági ünnepélyen. (X. 31.) Az egyházi ének művelésére és a biblia olvasására kiváló gondot fordítottak.

A reformáció jubileumával kapcsolatban kimerítően foglalkoztak a hitoktatók a reformáció jelentőségével és a közművelődés különböző ágaira való hatásával, különösen magyar nemzeti szempontból. Ismertették a protestáns egyházak kebelében folyó egyháztársadalmi munkát, az ifjúsági sajtót és az ifjúsági egyesületeket.

A kegyeletérzéseinek felébresztésére elkalauzoltuk az ifjúságot az intézet volt igazgatójának sírjához, ahol Kovács Lajos IV. é. imát mondott s az énekkar gyászdalokat énekelt.

Elkísértük utolsó útjára példás viseletű tanítványunkat Szlukovinyi Ottót, akit a rk. hittanár szívéhez szóló beszédben búcsuztatott el s akinek sírján az ifjúság beszéddel, énekkel és virággal adott kifejezést fájdalomának és bajtársi szeretetének.

aa) A növendékek *erkölcsi érzelmeinek* nemesítésére szolgáltak a madarak és fák napján és a békenapon az egész ifjúság jelenlétében tartott nyilvános versenytanítások.

Szívreható kegyeletes ünnepély volt az idei évzáró ünnepélyünk, melyen 20 évvel ezelőtt végzett 16 tanítványunk közül négyen: Emhő Gyula, szf. elemi iskolai igazgató, az Országos Népoktató Egyesület érdemes előharcosa és Ilosvai Lajos szfv. tanító feleségeikkel és gyermekeikkel, Malaky Mihály szfv. elemi iskolai igazgató és Pédery Gyula reáliskolai tornatanár jelentek meg. Társaik közül öten már meghaltak, egy, Kovács Lajos, hősi halált halt. Az ünnepélyen üdvözölhettük volt kartársunkat, jó barátunkat, Kun Alajost is. Az igazgató a tanártestület és az ifjúság nevében meleg szavakkal üdvözölte a volt tanítványokat és azok családját, mire Emhő Gyula magas szárnyalású beszédben emlékezett meg az elhunyt tanárokról és tanuló társokról és esetelte a tanítói pálya jelentőségét tanítványaink előtt. Az ünnepély után táviratilag üdvözöltük Gyertyánffy Istvánt, az intézet volt igazgatóját.

b) A *hazafias nevelés* szolgálatában az érzésében és gondolkodásában teljes mértékben magyar tanári testület példáján és tanításain kívül a gyűjtésekre való buzdítás (hadí árvák, székely vasszobor, katonák karácsonya, foglyok gyámolítása stb.) a hadikölcsönjegyzés s a háborus események állandóan alkalmat szolgáltatottak a hazafias érzelmek élesztésére és a nemzeti öntudat növelésére. Ezt a célt szolgálták a következő hazafias ünnepélyek:

1. Tompa ünnepély szeptember 30-án. 1. Tompa

emlékezete. Felolvassa Órsy Attila IV. o. 2. Forr a világ. Tompa Mihálytól, szavalja Cserjesi József III. o. 3. A madár fiaihoz, Tompa—Sarudy, Éneklük a II—IV. éves növendékek. 4. A pusztuló erdő, Tompa M. Szavalja Gáll István III. o. 5. Tompa: Népdalok, Előadják hegedűn és harmoniumon Bartosch József IV. o, és Órsy Attila IV. o.

2. **Ünnep az aradi vértanúk emlékére** október 6-án. Óh nagy Isten, Éneklük az ifjúság. 2. Felolvasás: Benke Gyula IV. o. Schumann: Abendlied, Die Jüdin, Hegedűn Kertész Gyula IV. o. Órsy Attila IV. o. Tápai László IV. o. Humay Nándor II. o. 4. Ábrányi E. Él a magyar, Szavalja Cserjesi József III. o. 5. Himnusz, Éneklük az ifjúság.

3. **Gyászünnepély november 5-én (17.257/917)**
1. Himnusz, Éneklük az ifjúság. 2. Ünnepi beszéd: Dr. Radnai Oszkár. 3. Szózat, Éneklük az ifjúság.

4. **Erzsébetünnepély november 19-én.** 1. Régi ének. Éneklük az ifjúság. 2. Ünnepi beszéd: Ligárt Mihály. 3. Chopin: Trauermarsch, hegedűn előadják Kertész Gyula IV. o., Órsy Attila IV. o, Humay Nándor II. o, és Schannen Jenő II. o, 4. Radó A.: Éji látogatás, szavalja Klein Otto II. o. 5. Hymnusz, éneklük az ifjúság.

5. **Nemzeti ünnep március 15-én** 1. Händel Hősi dal, éneklük az ifjúság. 2. Ünnepi beszéd: Benke Gyula IV. o. 3. Schumann: Esti dal, hegedűn és orgonán, Kertész Gyula IV. o. Schannen Jenő II. o. Humay Nándor II. o. Ujlaky János II. o. és Ladányi József IV. o. 4. Nemzeti dal, szavalja Harsányi József II. o. 5. Haydn: Vonós négyes. 1. hegedű: Kertész Gyula IV. o. II. hegedű: Csekő Árpád III. o. Viola: Kirchknopf László III. o. Cello: Dobos Dezső I. o. 6. Petőfi: A magyarok Istene, szavalja Molnár Ferenc II. o. 7. Bihari—Boka A.: Magyar nóták, Előadja az ifjúsági zenekar. 8. Himnusz, Éneklük az ifjúság.

6. **Április 11-ét** Az osztályfőnökök méltatták egy órában az egyes osztályokban.

7. **Zitaünnepély május 9-én.** 1. Himnusz, Éneklük az ifjúság, 2. Ünnepi beszéd; Horvay Ede, 3. Pásztor Árpád: Májusi eső, Szirt Miklós III. o. 4. Szózat, Éneklük az ifjúság.

c) A növendékek *izlésének* fejlesztésére törekszünk az épület, udvar, kert szigorú beosztásával és rendjével a tantermek, gyakorló szobák és lakószobák rendjével és tisztaságával. Ezenkívül az igazgató ajándékozott Könyves Kálmán nagy színes műreprodukcióiból nyolcat az intézetnek. Ezekből négy a négy dolgozószobába került, egy a társalgóba, egy az egyik tanterembe, egy a nevelő irodájába s egy az igazgatói irodába. Az igazgató és a nevelők állandóan figyelemmel kísérik a tanulók viselkedését és öltözködését s ott is jó izlésre intik őket. Különösen azonban törekszik az internátus rendtartásával a növendékek jó modorát és úri megjelenését biztosítani.

d) Az ifjúság *testi nevelése* Kmetykó János tanár önzetlen fáradozásával nagyon fellendült intézetünkben. Támogatták őt munkájában az igazgató, Lechnitzky és Stepankó tanárok, akik a játékdélutánokon a 141,608/916. számú rendelet szellemében foglalkoztak az ifjúság katonai előkészítésével.

e) Az ifjúság *gyakorlati érzékének, munkaszeretetének* és munkaképességének fejlesztésére nagy gondot fordítottunk. A növendékek a kézimunka órákon elvégezték Hrabetz tanár buzdítására az ő vezetésével az összes lakatos, asztalos, kádár, könyvkötő és szerelési munkákat, amelyekre mesterember most alig kapható. Rendben tartották az épület környékét, az udvart, csináltak járdát s teljesen egyedül művelték az intézet kertjét és gondozták a 17 családból álló méhest. Ebben a munkában az igazgató, Snasel és Ligárt tanárok és a nevelők irányították az ifjúságot. Ezek a munkák a többtermelés valós eredményei, melyek pénzürtékben 2—3000 koronát jelentenek az állam háztartásában, de ennél is fontosabb az, hogy a tanulók megtanultak dolgozni.

2. Tanítás.

a) A tanterv szerint tanítottunk és az utasítás és a tanmenet, a helyi viszonyok és rendelkezésre álló idő figyelembe vételével igyekeztünk az előírt anyagot minél behatobban feldolgozni.

A tanítás eredménye általában sikeresnek mondható, de a színvonal a multhoz viszonyítva alább száll. Ennek főbb okai: a) a növendékeknek a „nevelés“-ről szóló részben jellemzett lelki állapota; b) a növendékek hiányos előképzettsége — hiszen jelenlegi tanítványaink már a középiskola négy osztályát sem végezték rendszeresen, a képesítőre jelentkezők pedig mind a négy évfolyamot háborus tanévekben végezték; c) a tanítási idő megrövidülése — ebben az esztendőben 174 tanítási napunk volt, pedig mindig tanítottunk, amikor rendelet nem tiltotta. Ez a normális tanítási időnek csak 83% a. d) Megnehezítették a tanítást a katonai tanfolyamok is. Február—március hónapban a III. osztályban és februártól év végéig a IV. osztályban oly összevont tananyag felosztás szerint kellett haladnunk, hogy a 3—4 hétre idesereglett katonáknak csak halvány képük lehet a tanítóképzői tanulmányokról, rendes tanítványaink pedig már-már megunták az anyagnak mindig szűkebb összefoglalását. Jobb volna talán a jövőben inkább a négy osztály óráinak valamelyes redukálásával a tanfolyamokat a rendes tanulóktól elkülönülten szervezni. e) Egyes tárgyakban már a beszerzési nehézségek, bizonyos anyagok teljes hiánya is okoz nehézségeket.

Nagyjelentőségűek az egészségügyi ismeretek és a csecsemő ápolásra valamint a gazdasági többtermelésre vonatkozó rendeletek. Az egészségtant és a csecsemő ápolást a rendeletnek megfelelőleg

a II. és III. osztályban 10—10 órában az igazgató tanította s a növendékek szívesen tanulták ezeket a gyakorlati ismereteket. Különben a rendelet szellemének megfelelőleg az összes tárgyakban gondot fordítottunk az egészségügyi vonatkozások hangsúlyozására.

A többtermelésre vonatkozó rendelet kívánalmainak megfelelőleg teljesen átdolgozták a szaktanárok a gazdaságtan és a természetrajz tanmeneteit, s valamennyien beiktattuk a tanmeneteinkbe a gazdasági vonatkozásokat, hogy ősszel eszerint kezdjük a tanulást.

b) Írásbeli dolgozatok.

Magyar nyelv.

I. osztály. 1. Másolás. 2. Tollbamondás. 3. Valamely olvasott népmese tartalma. 4. Arany János „A hamis tanú“ c. költeményének tartalma. 5. A Balaton (Leírás Jókai nyomán). 6. Tetszés szerint választott tárgy leírása. 7. Valamely tetszés szerint választott állat leírása. 8. Halálozás a palócoknál (Mikszáth olv. alapján). 9. Gyulai P. „A gonosz mostoha“ c. költeményének tartalma. 10. Valamely iskolai kirándulás elbeszélése. 11. A képről megelőző tanulmányok elbeszélése. 12. Valamely tanítási óra menetének elbeszélése. 13. Stílusom magyarossága. 14. Szabadon választott tétel. 15. Önélet-leírás.

II. osztály. 1. A Tisza (Petőfi) c. költemény prózai átalakítása (iskolai). 2. Egy bemutatott kép leírása (házi). 3. Egy szobor leírása (iskolai). 4. Rege a csodaszarvasról (Arany) Tart. elb. (házi). 5. Valamely iskolai kirándulás elbeszélése (iskolai). 6. Berzsenyi „A magyarokhoz“ c. költeményének értelmezése (házi). 7. „Szózat“ (Vörösmarty) szerkezetének taglalása (iskolai). 8. „Az obsitos“ (Garry) jellemzése (iskolai). 9. A tél leírása (házi). 10. A magyar faj jellemzése (iskolai). 11. Valamely történeti alak jellemzése (házi). 12. Szabadon választott jellemrajz készítése (iskolai). 13. A honfoglalás történetének elbeszélése (iskolai). 14. Szabadon választott elbeszélés vagy leírás készítése (házi).

III. osztály. 1. Valamely közmondás fejtegetése (házi). 2. Valamely szállóige fejtegetése (iskolai). 3. A szigeti veszedelemnek alapeszméje (házi). 4. Szép Ilonka poetikai taglalása (iskolai). 6. Az akarat nevelése (házi). 7. Évnyitó beszéd készítenő (iskolai). 8. Szabadon választott értekezés készítenő (házi).

IV. osztály. 1. Görög nevelés (házi). 2. A nyelvtan tanítása a népiskolában (iskolai). (A többiek a tanfolyamok miatt elmaradtak.)

Német nyelv.

I. osztály. 1. Das Schulzimmer. 2. Eine Turnstunde. 3. Die Verwandten. 4. Der Winter. 5. Die Weihnachten. 6. Der menschliche Körper. 7. Der Frühling. 8. Die Zeiteinteilung.

II. osztály. 1. Brief aus der Fremde. 2. Der Faule. 3. Die

Dorfschule. 4. Die wandelnde Glocke 5. Winterarbeiten des Bauern. 6. Der Wald. 7. Eine Gebirgsgegend. 8. In der Schmiede.

III. osztály. 1. Budapest's Verkehr. 2. Die Schatzgräber. 1. Meine erste Eisenbahnfahrt. 4. Go the's Leben und seine Werke. 5. Der Rhein. 6. Der Sänger Lieder v. Schiller. 7. Rätsel.

IV. osztály. 1. Des Knaben Le glied. 2. Comanius' Leben. 3. Uhland und seine Werke. 4. Aus dem Krebsbüchlein. 5. Das Ameisenbüchlein. 6. Die drei Zigeuner. 7. Wie Gertrud ihre Kinder lehrt.

Mennyiségtan.

I. osztály. 1. Helyettesítés és összevonás. 2. Algebrai négy alapművelet. 3. Számrendszerek, mértékrendszerek. 4. Szorzás, osztás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. 5. Tizedes törtek, közös törtek. 6. Egy ismeretlenű egyenletek. 7. Mértani szerkesztések a párhuzamos, merőleges egyenesek és a háromszögek köréből. 8. Több ismeretlenű egyenletek és szerkesztés a négyszögek köréből.

II. osztály. 1. Szerkesztési feladatok a háromszögek összeillősége köréből. 2. Szerkesztési feladatok a négyszögek köréből. 3. Hatványmennyiségek. 4. Feladatok a hasonlóság köréből. 6. Másodfokú egyenletek. 7. Szabályos sokszögek. 8. Területszámítás.

III. osztály. 1. Kettős tételű feladatok. 2. Keverékszámítás és arányos osztás. 3. Százalékszámítás. 4. Éremszámítás. 5. A kör és a kezdőponton keresztül menő egyenesek egyenlete. 6. Tanfolyam számára vegyes feladatok. 7. Egyenes egyenlete. 8. Összefoglaló feladatok.

IV. osztály. 1. Kamatszámítás. 2. Váltószámítás. 3. Értékpapírszámítás. 4. Számítási és mértani sorok.

c) Kirándulások.

A Ferenc József-tér környéke. Az Országház környéke. Petőfi-tér. Gizella-tér. Erzsébet-tér. Pesti Dunapart. Városliget. Kerepesi temető. Németvölgyi temető. Farkasréti temető. Királyi vár és Erzsébet múzeum. Sashegy. Gellérthegy. Széchenyi emlék. Istenhegy. Jánoshegy. Margitsziget. Állatkert. Aquincum. 4 őszi és 4 tavaszi biológiai kirándulás. Mezőgazdasági múzeum. Földtani múzeum. Szépművészeti múzeum. Nemzeti múzeum természetrajzi osztálya. Rovartani állomás. Hadi kiállítás. Tengerészeti kiállítás. Téli tárlat. Feszty körkép. Országgyűlés. Pedagógiai könyvtár és tansermúzeum. Mária Terézia téri elemi iskola. Márvány-utcai óvoda. Gyermektanulmányi Társaság előadásai. Az V. kerületi népház. Társadalmi múzeum. Hangya szövetkezet. Katonai kirándulások csoportonként a budai hegyekbe. A rajzzal kapcsolatban: a tél színei, felhőtanulmányok, állatok mozdulatai a szabadban.

d) Az 1917/18. tanév órarendje.

Idő	Oszt.	Hétfő	Kedd	Szerda	Csüförtök	Péntek	Szombat
8-9	I.	Történet	Magyar	Mennyis.	Történet	Mennyis.	Mennyis.
	II.	Pedag.	Mennyis.	Pedag.	Mennyis.	Pedag.	Német
	III.	Fizika	Német	Földrajz	Mennyis.	Földrajz	Kémia
	IV.	Magyar	Pedag.	Mennyis.	Pedagog	Mennyis.	Egészs.
9-10	I.	Hittan	Ének	Rajz	Földrajz	Pedag.	Történet
	II.	Történet	Földrajz	Term.rajz	Magyar	Mennyis.	Magyar
	III.	Mennyis.	Pedag.	Fizika	Tanítás	Hittan	Ének
	IV.	Mennyis.	Német	Tanítás	Német	Alkotm.	Tanítás
10-11	I.	Pedag.	Mennyis.	Zene	Szépíráás	Német	Magyar
	II.	Hittan	Ének	Földrajz	Történet	Ének	Rajz
	III.	Zene	Történet	Rajz	Tanítás	Magyar	Történet
	IV.	Fizika	Alkotm.	Magyar	Ének	Tanítás	Fizika
11-12	I.	Term.rajz	Rajz	Német	Magyar	Term.rajz	Földrajz
	II.	Zene	Term.rajz	Magyar	Zene	Hittan	Rajz
	III.	Magyar	Kémia	Rajz	Pedag.	Kémia	Pedag.
	IV.	Hittan	Tanítás	Ének	Hittan	Rajz	Magyar
12-1	I.	Zene	Rajz	Term.rajz	Magyar	Hittan	Ének
	II.	Magyar	Német	Szépíráás	Rajz	Term.rajz	Történet
	III.	Hittan	Magyar	Kémia	Ének	Zene	Német
	IV.	Fizika	Zene	Tanítás	Zene	Rajz	Tanítás
3-4	I.	—	Slőjd	Játék délután	—	Játék délután	Torna
	II.	Torna	Gazdas.		Torna		Slőjd
	III.	Slőjd	—		Gazdas.		—
	IV.	Gazdas.	Torna		Slőjd		Gazdas.
4-5	I.	Gazdas.	Slőjd	Játék délután	Torna	Játék délután	Gazdas.
	II.	—	Gazdas.		—		Slőjd
	III.	Slőjd	Torna		Gazdas.		Torna
	IV.	Torna	—		Slőjd		—
5-6	III.	—	Ref. egy- házi ének	—	—	—	R. k egy- házi ének
	IV.	—	—	—	—	—	

e) A tanítás és nevelés eredményének statisztikája.

T á r g y a k	I. osztály				Egyes tárgyak átlaga	II. osztály					Egyes tárgyak átlaga	III. osztály					Egyes tárgyak átlaga	IV. osztály					Egyes tárgyak átlaga	A tantárgy átlaga mind a 4 o.-ban		
	1	2	3	4		5	1	2	3	4		5	1	2	3	4		5	1	2	3	4			5	
Magaviselet	16	15	5	—	—	169	15	21	9	—	—	1.86	7	12	4	—	—	1.86	5	6	2	—	—	1.76	1.79	
Szorgalom	6	16	12	4	—	2.27	2	23	19	1	—	1.97	6	9	8	—	—	2.08	1	7	5	—	—	2.30	2.15	
Hit- és erkölcsstan	20	10	4	2	—	1.66	24	13	7	1	—	1.66	15	10	1	—	—	1.30	15	3	—	—	—	1.16	1.44	
A testi élet ismertetése	8	6	7	12	3	2.88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.85	
A lelki élet ismertetése	—	—	—	—	—	—	2	11	14	16	2	3.11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Népisk. oktatástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	9	4	1	2.65	—	—	—	—	—	—	3.02	
A nevelés története	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	6	5	—	2.77		
Tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	12	6	—	2.88	—	4	7	7	—	3.16	2.96	
Magyar nyelv s irodalom	2	4	12	14	4	3.38	1	13	18	11	2	3.00	2	8	12	4	—	2.69	3	2	9	4	—	2.77		
Német nyelv	—	5	12	16	3	3.47	—	6	21	17	1	3.28	—	3	12	11	—	3.30	—	5	10	3	—	2.88	3.31	
Történet	—	4	17	15	—	3.30	8	9	17	10	1	2.68	2	7	11	6	—	2.80	—	—	—	—	—	—	2.93	
Alkotmánytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	6	7	—	3.11	3.11	
Földrajz	3	4	15	14	—	3.11	4	13	22	6	—	2.66	4	11	11	—	—	2.26	—	—	—	—	—	—	2.67	
Mennyiségtan	5	5	12	9	5	3.11	1	4	26	12	2	3.22	4	5	9	8	—	2.42	1	3	10	4	—	2.94	2.92	
Természetráaj és kémia	6	10	6	13	1	2.16	5	14	20	3	3	2.66	5	10	7	3	1	2.42	—	—	—	—	—	—	2.41	
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	11	3	—	2.57	—	1	4	8	5	—	2.94	2.75
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	5	1	—	2.22	2.22
Gazdaságtan	2	14	12	8	—	2.72	9	14	18	4	—	2.37	4	13	8	1	—	2.23	1	6	7	4	—	2.77	2.52	
Ének	2	11	14	9	—	3.08	6	14	22	3	—	2.53	1	12	12	1	—	2.50	1	7	6	4	—	2.72	2.70	
Zene	—	4	22	9	1	3.19	—	12	27	6	—	2.86	2	10	10	4	—	2.61	2	6	8	2	—	2.55	2.80	
Rajz	3	4	11	13	5	3.36	—	10	18	16	1	3.17	2	9	8	6	1	2.80	3	6	4	5	—	2.61	2.96	
Szépírás	2	9	12	10	3	3.08	2	12	18	12	1	2.95	—	—	—	—	—	—	—	4	6	6	2	—	2.33	2.78
Szlőjd	4	8	10	10	4	3.05	6	15	14	10	—	2.68	8	7	10	1	—	2.15	7	5	5	1	—	2.00	2.44	
Testgyakorlat	8	8	17	3	—	2.41	9	11	13	9	3	2.68	8	5	8	5	—	2.38	3	6	5	4	—	2.55	2.44	
Írásbeli dolgozat külalakja	4	14	14	4	—	2.50	5	11	22	6	1	2.71	4	6	16	—	—	2.46	5	3	8	2	—	2.38	2.51	
	Az I. oszt. előmenetelének átlaga 2.90						A II. oszt. előmenetelének átlaga 2.76						A III. oszt. előmenetelének átlaga 2.49						A IV. oszt. előmenetelének átlaga 2.58						Mind a négy oszt. előmenetelének átlaga 2.69	

f) Tanári értekezletek.

Az elmúlt évben 17 tanári gyűlést tartottunk, amelyekben a módszeres megbeszélésekkel és a kölcsönös hospitálások megvitatásával kapcsolatban a következő megállapodásokra jutottunk:

1. Elkészítettük helyettesítések órarendjét.
2. Elhatároztuk, hogy a IV. évesek gyakorlati kiképzésével kapcsolatban mélyítjük az egyes tárgyakban a módszeres ismereteket:

3. Foglalkoztunk az előtornászok nevelésének kérdésével s Kmetykó János tanár külön órában az ifjusági egyesületekkel kapcsolatban tanította az előtornászokat,

4. A képesítői tételek összeállításában vezérlő szempontjaink ezek voltak: a) a tételek gerince a tételes anyag, ez kiegészül oly tételekkel, melyek részletekbe hatolnak, s olyanokkal, melyek összefoglalásokat céloznak.

5. Foglalkoztunk az intézet belsejének diszitésével.

6. Megállapítottuk az egyes tárgyakkal kapcsolatban feldolgozandó egészségügyi és csecsemővédelmi anyagot.

7. Készítettünk összevont tanmenetet a szénszünet miatt a megrövidült tanévre és egy III. osztályos és három IV. osztályos tanfolyam céljaira.

8. Beiktattuk a többtermelési vonatkozásokat az egyes tárgyak keretébe és készítettünk a gazdaságtanból és biológiából új tanmenetet.

9. A dolgozatok elbírálásában mindig két osztályzatot adunk s megkívánjuk a rendes folyóírás használatát.

10. A katonai tanfolyamokkal kapcsolatban szükségesnek tartjuk, hogy a jövőben egyszerre csak egy osztályban tartassék tanfolyam s pedig a rendes tanulóktól elkülönülten. Akik két osztályból kaptak katonai tanfolyamon elégséges bizonyítványt, háboru után pótтанfolyamokra rendelendők be.

3. A gyakorlati kiképzés.

A gyakorlati kiképzés szolgálatában állott:

- a) a hat osztályú gyakorló iskola,
- b) a három osztályú gazdasági irányú ismétlőiskola és
- c) az ifjusági egyesület.

A gyakorlati kiképzés az intézet mind a négy évfolyamára kiterjed.

Az I—IV. osztály növendékei szeptember 6 tól az iskolai év befejezéséig betürendes sorban hospitáltak. Tapasztalataikat naplóba vezették s a naplókat a módszertan tanára és a gyakorlóiskola vezetője időnként átvizsgálták.

A III. osztályban a tanítási gyakorlatok rendjét a múlt évtől

eltérőleg a 90,421/917. számú rendelet újból szabályozta. E rendelet értelmében szeptember hónapban a gyakorló iskola vezetőjének mintatanításai alapján a pedagógia tanára kifejtette az írás-olvasás tanítás célját és módszerét. A növendékek megismerték az olvasás-írás előgyakorlatait és összeállították a meghallgatott tanítások tervezetét. Október hónapban a pedagógiai tanárnak bemutató tanítása alapján általános didaktikai kérdések kerültek megbeszélés alá, úgy hogy a gyakorló iskola vezetőjének október III. hetében tartott mintatanítását a növendékek már teljesen tudatosan végig hallgathatták és a következő betű tanítására előkészíthetők voltak. A IV. héten meg is kezdték a tanulók a tanítási gyakorlataikat. Először saját osztályukban tanítottak, osztálytársaikat gyakorlóiskolai tanulóknak tekintve, majd novemberben a gyakorlóiskolában is tanítottak. Novembertől kezdve a gyakorlati kiképzés az előző években megállapított elvek alapján történt. Az év második felében tartott tanfolyamok miatt azonban a gyakorlati kiképzés rendjét meg kellett változtatni. A tanfolyamok számára új tanmenetet készítettünk, melyben tekintettel voltunk ugyan az idő rövidségére, de mégis arra törekedtünk, hogy a tanfolyam hallgatói a III. osztály gyakorlati kiképzés módjairól teljes képet kapjanak és megismerhessék azon legfőbb didaktikai és methodikai elveket, melyeket az olvasás írás, az olvasmánytárgyalás, a számtan, a beszéd és értelemgyakorlat tanítása alkalmával okvetlenül figyelembe kell venni.

A III-ad évesek egész évi tanítása tárgyak és osztályok szerint.

Tárgy:	Osztály	I.	II.	III.	IV.	Összesen
Írva-olvasás	— — —	7	—	—	—	7
Beszéd- és értelemgyakorlat	— — —	4	3	—	—	7
Olvasás	— — —	—	4	3	2	9
Számtan	— — —	6	4	—	—	10
Összesen:		17	11	3	2	33

A IV. évesek gyakorlati kiképzésével kapcsolatban állandóan igyekeztünk a pedagógiai ismereteket kiegészíteni és mélyíteni. Erre a célra az a) csoportban is, a b) csoportban is egyszerre csak egy tárggyal foglalkoztunk s az egyes tanítások előkészítésével és a megbeszélésekkel kapcsolatban állandóan kiegészítettük a növendékek általános tanítástani és módszertani ismereteit.

Az a) csoportban a magyar, történelem, alkotmánytan, földrajz, és ének; a b) csoportban a mennyiségtan, természeti tárgyak, gazdaságtan, rajz, kézimunka és torna köréből dolgoztunk fel tételeket. Ennek megfelelőleg az a) csoportban Sztankó Béla, Horvay Ede és Dr. Radnai Oszkár, a b) csoportban Snasel Ferenc, Stepankó Albert, Lechnitzky Gyula, Hrabetz Nándor és Kmetykó János képviselték a szakjellegét. Quint József és Ligárt Mihály egész éven át vezették a gyakorlati kiképzést.

Az egyes tárgyak módszerének szemléltetésére állandóan mintával szolgált Ligárt Mihály, bemutató tanításokat tartottak Quint József egészségтанból, Sztankó Béla énekből és földrajzból, Horvay Ede történelemből, Hrabetz Nándor rajzból és kézimunkából, Dr. Radnai Oszkár magyar nyelvből, Stepankó Albert természetrajzból, Snasel Ferenc gazdaságtanból.

A gyakorlati kiképzés általában jó eredménnyel járt, az év végén tartott versenytanításra a IV. évesek Kertész Gyulát, a III. évesek Zatykó Mihályt jelölték. Mindkettő ügyesen tanított s a pályadíjat Kertész Gyula nyerte meg, de Zatykó sikerének elismerésére a tanári kar a pályadíjjal egyenlő összeget adott össze.

A második félévben rendezett három katonai tanfolyam kissé megzavarta ugyan a gyakorlati tanítások rendjét, mégis sikerült az összes tárgyakban és az összes osztályokban aránylag elég számú tételt feldolgozni.

A IV-ed évesek egész évi tanításai tárgyak és osztályok szerint.

Tárgy :	Osztály	I.	II.	III.	IV.	V—VI.	Összesen
Beszéd- és értelemgyakorlat		2	3	—	—	—	5
Olvasás (7) nyelvtan és fogalmazás (7)		1	4	4	3	2	14
Számтан és mértан		3	1	2	1	4	11
Földrajz		—	—	2	6	1	9
Történelem, polg. jogok és kötelességek		—	—	—	—	10	10
Természettан (10), term. rajz, gazdaságtан (12)		—	—	—	—	22	22
Egészségtан		1		1		1	3
Ének		2		5		1	8
Rajz, írás		1		2		3	6
Torna		5		3			8
Összesen		15	17	19	21	44	96

A IV-ed évesek egész évi tanításai tárgyak és osztályok szerint a gazdasági ismétlő iskolában.

Tárgy :	Osztály	I.	II.	III.	Összesen
Számтан és mértан		1	1	1	3
Földrajz		1	1	—	2
Történet, polgári jogok és kötelességek		1	3	2	6
Természettан, fizika		—	1	2	3
Gazdaságtан		1	2	2	5
Összesen		4	8	7	19

4. Ifjúsági egyesületek.

Az ifjúság nevelésében fontos szerep jutott intézetünk három ifjúsági egyesületének.

a) Az Eötvös József önképzőkör Dr. Radnai Oszkár tanárelnök vezetésével alakult meg 1917. szept. 9-én. Az őszi sorozások és az évközben többször ismétlődő bevonulások miatt azonban nem fejthetett ki olyan munkásságot, mint a múltban. Az ifjúsági tisztikar állandóan változott, az itt maradt ifjúság pedig nem rendelkezett elég nyugalommal és elég szabad idővel, hogy hajlamainak szabaddon éljen. Azért az ifjúság két lelkes, szép ünnepélyt rendezett (Tompa Mihály születésének 100 éves fordulóján és március 15 én), több gyűlést tartott, melyeken Benke Gyula ifjúsági elnök és Örsy Attila IV. é. alkalmi szónoklataikkal, Molnár F. II. o. pedig szavataival tünt ki. Gazdagították a könyvtárt is. Az egyesület vagyona év végén: 1441 K 20 f, amiből 1000 K a zászló alapra és 100 K az 1914. tanfolyam alapra esik. Tisztán egyesületi vagyon tehát 341 K 20 f.

b) Az ifjúság segítő egyesülete Snasel Ferenc tanárelnök vezetésével az önszegélyezésre való nevelést is programmjává tette az által, hogy bevételeinek egy részét könyvek és írószerek vásárlására fordította és ezeket kedvezményes áron az ifjúság között kiosztotta. Így lehetővé vált, hogy a tanuló ifjúság a papiros árának emelkedését alig vette észre, mert író-, rajz- és hangjegyzeteket a segítő egyesületben a bolti ár 50%-áért vehetett, bekötött új könyveket pedig a bolti ár 25%-áért kapott egy évig tartó használatra. A segítő egyesület bevételeinek másik részét pedig az ifjúság arrászolt tagjainak pénzzel való segélyezésére fordította. Sőt jutott a bevételekből arra is, hogy a segítő egyesület hazafias kötelességét is teljesítse, amennyiben anyagi erejéhez mérten résztvett a VII. hadikölcson jegyzésében is.

A segítő egyesület vagyona az iskolai év elején 11,555.04 K volt.

Bevételei 2322 kor. 78 fillért tettek ki, ebből 620 K 82 f-t a karácsonyi és husvéti ünnepek alkalmából gyűjtöttek az ifjak, 46 K pedig Dénes Szilárd kir. tanfelügyelő és Kmetykó János tanár urak adományából jutott az egyesületnek.

A kiadások a könyvek és papíráruk beszerzésére fordított összegekkel együtt 1913 K 85 f-t tettek ki. Segélyezésre 490 K-t, egy 250 K-ás hadikölcson kötvény vásárlására 239 K-t fordítottunk.

Az egyesület vagyona az iskolai év végén a raktáron levő könyvek és írószerek értékével együtt 12,657 K 15 f. Ebből 10.000 K kötvény az egyesületé, 1800 K kötvény különböző alapítványoké (még pedig Gyertyánffy-alapítvány 500 K, Kun-alapítvány 300 K, Snasel-alapítvány 250 K, Miklós-alapítvány 200 K, Keller-alapítvány 200 K, Schank-alapítvány 200 K, Sziklay-alapítvány 150 K), s van 481 K 73 f készpénz, könyvekben 215 K 32 f, papírban 160 K 10 f értékű áru van az egyesület raktárában.

A jelentékeny, a segítő egyesület fennállása óta legnagyobb összeget kitevő segélyezések mellett is a segítő egyesület vagyona ez iskolai évben 1102 K 11 fillérrel gyarapodott.

Hálásan emlékezünk meg itt egyesületünk támogatóiról, kik kéretlenül és ifjaink kérésére készségesen juttattak jelentékeny összegeket a mi szegény tanítványainknak és elismeréssel adózunk Kovács Lajos IV. oszt. növendékünknek, az egyesület pénztárosának, ki fáradhatlan, lelkes munkájával jelentékenyen hozzájárult az elért sikerhez.

c) Az abstinens egyesület Hrabetz Nándor tanárelnök vezetésével lelkesen munkálkodott az ifjuság felvilágosításán és oktatásán. Tisztikara állandó volt (Kertész Gyula ifj. elnök év végéig vezette) s így rendes havi gyűléseit megtarthatta és szép munkásságot fejthetett ki. Felolvasásai ezek: „A halál vizéről“, két részben: Munkácsi F. III. é. — „Az alkoholizmus“: Lang N. I. é. — „Az alkohol hatásai“: Besnyi P. III. é. — „Az abstinencia“: Srubek II. é. — „Az alkoholelles ifjusági egyesületek szervezése“ Reichl J. II. é. Ezenkívül meghallgatta az ifjuság az igazgató vezetésével a Társadalmi Múzeum titkárának Seelenfreund N.-nek előadását az alkoholizmusról.

Az egyesület vagyona: 784'25 K, ebből 750 K, hadikölcsön papír s 34'25 K. van takarékpénztárban.

5. Egészségügy.

Vladár Márton dr. kórházi főorvos, intézeti orvos jelentése szerint a lefolyt 1917—18. tanévben az intézet egészségi viszonyai kedvezők voltak. Fertőző betegség és haláleset nem fordult elő, az intézet járóbeteg rendelésén jelentkezett az I. osztályból 10, a II. ből 5, a III.-ból 18, a IV.-ből 5, összesen 68 tanuló. A bentlakó tanulók közül fekvő beteg volt a I. osztályból 5, a II.-ből 5, a III.-ból 4, a IV. ből 2, összesen 16 tanuló. Fekvő betegeink között a következő betegségek jelentkeztek: hörghurut 5 esetben, toroklob 5 esetben, csúz 2 esetben, gyomorhurut 2 esetben, tüdőgyulladás 1 esetben, bokarándulás 1 esetben.

IV. RÉSZ.

Tanítóképesítés.

Az év folyamán többször ismétlődő sorozások és ezek nyomán növendékeinknek katonai szolgálatra történt behívása miatt már év közben is többen kaptak oklevelet.

1. A március 15-én bevonult tanulók részére a V. K. M. 7/1918. eln. számú rendelete alapján hathetes tanfolyamot rendeztünk, melynek befejezése után a jelöltek a IV. osztály iárgyaiból osztályvizsgálatot, osztályképesítő és befejező képesítő-vizsgálatot tettek. Oklevelet hatan kaptak: Bartosch József (Budapest), Bauer Jenő (Budapest), Bitai György (Papolecz), Markovits Ottó (Szolopna) — Stubnyafürdőn végezte előző tanulmányait s csak a tanfolyamot hallgatta Budapesten, — Örsy Pál Attila (Dunakesz), Rózsa Béla (Vashegy).

2. A május hó 1-én bevonult tanulók szintén a V. K. M. 7/1918. eln. számú rendelete alapján hallgattak négyhetes tanfolyamot és ennek elvégzése után tettek vizsgálatot. A tanfolyam hallgatói közül 5 az előző hathetes tanfolyamon kapott III. osztályos bizonyítványt, 7 pedig régebben végezte a III. osztályt. A 12 jelölt közül 1 nem jelenkezett vizsgálatra, 1 a befejező képesítő-vizsgálat ismétlésére utasított, 1 javító vizsgát tehet, 9 pedig oklevelet nyert. Chéh Endre (Zágon), Cserjesi József (Budapes.), Gáll István (Lécfalva), Kiss István (Kissitke), Kováts Endre (Budapest), Munkácsi Ferenc (Kőrösladány), Papp János (Lovasberény), Rosu Ádám (Ozora), Tápai László (Budapest).

3. A június hó 1-én bevonult tanulók a V. K. M. 4280/1918. eln. számú rendelete alapján négyhetes tanfolyamot hallgattak és ennek befejezése után vizsgálatot tettek. A kilenc jelölt közül 3 az osztályképesítőn javító vizsgálatra utasított, 1 visszalépett a befejező képesítő előtt, 2 a befejező képesítő-vizsgát javíthatja, 3 pedig oklevelet kapott. Gyárfás Miklós (Jászladány), Ladányi József (Budapest), Selmeczy Jenő (Gelse).

4. A mult év katonai tanfolyamán részt vett és javító vizsgálat alapján nyert oklevelet egy: Parragi Antal (Budapest).

5. Az év folyamán magánvizsgálatra jelentkezett 4 tanuló, ezek közül 1 a befejező vizsgálaton javító vizsgálatra utasított, 3 pedig kapott oklevelet: Béress Ferenc (Kézdioroszfalu), Körössy László (Szolnok), Leviczky István (Dombostelek).

6. A IV. évfolyamra beiratkozott 18 tanuló. Ezek közül októ-

ber 15-én bevonult 3, kimaradt 1 (mind a négyen a májusi tanfolyamon vettek részt), március 15-én bevonult 5 és június 1-én bevonult 1. Maradt s rendes vizsgálatra került tehát 8, akik mindannyian oklevelet kaptak. Összesen képesített 31 tanító.

Rangsorok érdemjegyeik szerint:

1. Kováts Endre	32	17. Kőrössy László	66
2. Örsy Attila	33	18. Rózsa Béla	66
3. *Benke Gyula	34	19. Ladányi József	68
4. Munkácsi Ferenc	36	20. *Füderer Ferenc	69
5. *Kertész Gyula	39	21. Selmeczy Jenő	72
6. Tápai László	43	22. *Kováts Lajos	72
7. Cserjesi József	44	23. Papp János	74
8. Gyárfás Miklós	45	24. *Veszelyi Károly	74
9. Rosu Ádám	50	25. *Szabó József	75
10. Kiss István	51	26. Bauer Jenő	77
11. Gáll István	51	27. *Molnár Géza	78
12. *Kiss Imre	51	28. Biró Árpád	80
13. Bitai György	57	29. Béress Ferenc	82
14. Bartosch József	59	30. Parragi Antal	85
15. Markovits Ottó	62	31. Leviczky István	86
16. Cseh Endre	63		

A katonai tanfolyamok hallgatói írásbeli vizsgálatot nem tettek. A rendes időben tartott

IV. oszt. osztályképesítő vizsgálat írásbeli tételei voltak.

a) Mennyiségtanból:

1. Egy 150 m. hosszú töltéshez hány szekér föld szükséges, ha a töltés 4 m. magas lesz s keresztmetszete olyan trapez, melynek párhuzamos oldalai 9·5 m. és 6·5 m. s ha a földet hordó szekerek ládái 0·8 m³ földet szállítanak egyszerre?

2. Egy 7 m. hosszú fatörzs egyik végének kerülete 17 dm. a másik végének kerülete 23·6 dm. Mily súlyos a fatörzs, ha a fának a sűrűsége 0·952.

3. Hány négyzet milliméter a különbség a 10 kg. súlyú vas-kocka és az ugyanakkora vasgömb felülete között, ha a vas fajsúlya 7·2?

4. Valamely háromszög oldalainak egyenletei: $8y + x = -11$, $3y - x = 1$, $5y + 4x = 6$. Mekkora a csúcsok koordinátái s mekkora a háromszög oldalai?

b) Német nyelvből:

Krummacher: „Der Maler und sein Meister“ c. szöveg fordítása.

A *-gal jelöltek kivételével valamennyien katonák.

A befejezőképesítő vizsgálat írásbeli tételle volt:

Fejtse ki, mi köze van az apperceptionnak az emlékezethez és az emlékezetnek az apperceptióhoz.

A befejező képesítővizsgálat gyakorlati tanítási tétellei:

1. A levegő tisztasága, szellőztetés, Beszéd ért. gyak. II. o.
2. A tüdőbaj c. olvasmány tárgyalása. V—VI. o.
3. A helyhatározó ismertetése IV. o.
4. A hordó köbtartalmának kiszámítása V—VI. o.
5. A Garam és Ipoly melléke IV. o.
6. Egészségügyi törvények V—VI. o.
7. A ló ismertetése, V—VI. o.
8. Az egykarú emelő, V—VI. o.

Kántorképesítés.

A befejező képesítő vizsgálattal kapcsolatban egyházi énekből és zenéből sikeres vizsgálatot tettek s erről bizonyítványt nyertek:

1. Benke Gyula (unitárius).
2. Horváth János (rk.)
3. Kertész Gyula (rk)
4. Kiss Imre (ref.)
5. Veszelyi Károly (rk.)

A képesítő vizsgálatok elnökei a következők voltak: 1. A szeptemberi magánvizsgálaton Seherer Sándor kir. tan., kir. szakfelügyelő, 2. a decemberi magánvizsgálaton Wagner János kir. tan., kir. szakfelügyelő, 3. a három katonai tanfolyamon Quint József igazgató és 4. az év végén tartott rendes vizsgálaton Lőrinczy György kir. tan., kir. tanfelügyelő.

V. RÉSZ.

A gyakorló-iskola.

A gyakorló-iskola ebben az iskolai évben is hat osztályú és vegyes volt.

A tanulók beírása szeptember 1-én és 3-án történt, 4-én magánvizsgálatok folytak, 5-én az iskolai év megnyitása. A tanítás kezdődött szept. 6-án, s tartott június 15-ig, amikor az iskolai évet nyilvános vizsgálattal zártuk be.

Az iskolai év folyamán tanítás csak a januári egy havi szünnet alatt nem volt.

Iskolai ünnepséget rendeztünk: Október 6-án, november 19-én, március 15-én, április 11-én, április 27-én (Őfelsége, a királyné névnapja), május 9-én (Őfelsége, a királyné születésnapja).

Az alkohol káros hatásáról február 11-én emlékeztünk meg, a madarak és fák jelentőségét május 24-én méltattuk, ugyanakkor emlékeztünk meg a világbéke áldásairól is.

A madarak, fák jelentősége és a béke versenytanítás anyaga volt. — A versenyben az osztály kijelölése alapján részt vett: Zatykó Mihály III-ad éves és Kertész Gyula IV-ed éves növendék.

A gyakorló-iskola tanulói a VII-ik hadikölcsönre jegyeztek összesen 700 koronát.

A gyakorló-iskolát s a vele kapcsolatos gazdasági irányú ismétlődő iskolát az iskolai év folyamán Quint József igazgató többször meglátogatta.

A VI-ik osztály tárgyaiból záróvizsgálatot tettek: Grünbaum Béla, Gruber Károly és Schumy Oszkár.

A gyakorló-iskolai tanulók évvégi magaviselete, szorgalma és előmenetele.

I. Osztály.

1. Barabás László	1 1 1	7. Matza Emilia	1 1 2
2. Bihar Endre	1 1 1	8. Pécsujfalusi Péchy Lóránd	1 1 1
3. Gyulai Tibor	1 1 1	9. Steffics Mihály	1 1 1
4. Edvi Illés György	1 1 1	10. Schuckert Ferenc	1 1 1
5. Koós György	1 1 1	11. Tassy Kálmán	1 1 1
6. Markhot Hilda	1 1 1	12. Thiében Erzsébet	1 1 1

II. Osztály.

1. Braunwéhri Braun Edit	1 1 1	11. Markhot Jenő	1 1 1
2. Breznay Zsigmond	1 1 1	12. Matza Anna	1 1 1
3. Dallos István	1 1 2	13. Prinz József	1 1 1
4. Gyulai Tihamér	1 1 1	14. Rappensberger Valér	1 1 1
5. Holler Rezső	1 1 1	15. Stovasser Olga	1 1 1
6. Edvi Illés Pál	1 1 1	16. Szakács László	1 1 1
7. Jánossy Margit	1 1 1	17. Szauer Hermin	1 1 1
8. Kiss Ödön	1 1 1	18. Wayand Rózi	1 1 1
9. Kollmann Anna	1 1 1	19. Wéber Gergely	1 1 1
10. Lachenmayer Margit	1 1 1		

III. Osztály.

1. Dallos Béla	1 1 1	8. Koós Ödön	1 1 1
2. Damanovszky György	1 1 1	9. Kovács Erzsé	1 1 1
3. Fórika Tibor	1 1 1	10. Lachenmayer Teofil	1 1 1
4. Holler Aranka	1 1 1	11. Petry Jenő	1 1 1
5. Imre Annus	1 1 1	12. Rösler Edit	1 1 1
6. Imre Magdus	1 1 1	13. Somogyi Anna	1 1 1
7. *Jankovics Lipót		14. Péchy-Szilágyi Miklós	1 1 1

IV. Osztály.

1. Biratári Italicus	1 1 2	4. Major Lóránd	1 1 1
2. Breznay Géza	1 1 1	5. Skoupil Marianna	1 1 1
3. Kirchmayer Ödön	1 1 1	6. Torma Sándor	1 1 1

V. Osztály.

1. *Gráf Erzsébet
2. *Hofher Margit

VI. Osztály.

1. Gruber Károly 1 1 2
2. Grünbaum Béla 1 1 2
3. Schumy Oszkár 1 1 2

A gyakorló-iskolai tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

A tanulók létszáma:

	Osztály:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
Az iskola év elején		12	19	16	6	2	3	58
Évközben beiratkozott		—	1	—	—	—	—	1
Évközben kimaradt, eltávozott		—	1	2	—	—	—	3
Év végén vizsgálatot tett		12	19	13	6	—	3	53
Pótvizsgát fog tenni		—	—	1	—	2	—	3

Életkor szerint:

6 éves	11	—	—	—	—	—	—	11
7 "	1	18	—	—	—	—	—	19
8 "	—	2	13	—	—	—	—	15
9 "	—	—	2	5	—	—	—	7
10 "	—	—	1	1	—	—	—	2
11 "	—	—	—	—	—	1	—	1
12 "	—	—	—	—	—	1	—	1
13 "	—	—	—	—	2	1	—	3

A *-gal jelöltek betegségük miatt pótvizsgát tesznek.

Vallás szerint:							
Osztály:	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
Római katolikus	9	15	8	4	2	3	41
Református	1	3	4	2	—	—	10
Ág. evang.	1	2	3	—	—	—	6
Izraelita	1	—	1	—	—	—	2
Anyanyelv szerint:							
Magyar	12	20	16	5	2	3	58
Német	—	—	—	1	—	—	1
Más anyanyelvű	—	—	—	—	—	—	—
Illetőség szerint:							
Budapesti	12	19	15	5	2	3	56
Más községbeli	—	1	1	—	—	—	2
Idegen	—	—	—	1	—	—	1
A szülői polgári állása szerint:							
Tisztviselő	8	16	12	5	—	—	41
Katona	3	2	1	—	—	—	6
Más értelmiség	1	1	1	1	1	—	5
Iparos, kereskedő	—	1	2	—	1	2	6
Szolga v. napszámos	—	—	—	—	—	1	1
Évvégi magaviselet:							
Dicséretes	12	19	13	6	2	3	55
Jó	—	—	—	—	—	—	—
Szorgalom:							
Dicséretes	12	19	13	6	2	3	55
Változó	—	—	—	—	—	—	—
Hanyag	—	—	—	—	—	—	—
Előmenetel:							
Kitűnő	11	17	12	5	—	—	45
Jeles	1	2	1	1	—	3	8
Jó	—	—	—	—	—	—	—
Mulasztás:							
Igazolt félnap	415	416	383	75	279	75	1643
Igazolatlan félnap	—	—	—	—	—	—	—

A gazdasági irányú ismétlő iskola.

A gazdasági irányú ismétlő iskolai tanítás október 1-től május 18-ig tartott, amikor az évet nyilvános vizsgálattal bezártuk. A tanítás itt is — a szénszünet leszámításával — megszakítás nélkül folyt.

A népiskola e tagozatában a IV-ed éves növendékek betűrendes sorban hospitáltak és tanítottak. A tanítások anyagát a gyakorlóiskola tanítója egy héttel a tanítást megelőzőleg kijelölte s a szükséges utasításokat megadta. A tanítások vázlatok alapján történtek, amelyeket a gyakorlóiskola vezetője a tanításokat megelőzőleg átnézett.

Beiratkozott összesen a három évfolyamra 16 tanuló. Évközben kilépett 7, a záróvizsgálaton megjelent 9 tanuló.

A gazdasági ismétlő-iskolai tanulók évvégi magaviselete, szorgalma, előmenetele.

1. Osztály.

1. Győry László	1 1 3	4. Kerék Miklós	1 2 3
2. Hajós József	1 1 3	5. Peresztegi Lajos	1 1 3
3. Kajmer Nándor	1 1 3	6. Vajnacht Lajos	1 2 3

II. Osztály.

1. Csulik Mihály	1 1 1	3. Kronák Lipót	1 1 3
2. Gergely Károly	1 1 1		

Statisztikai adatok:

1. A tanulók létszáma:

	Osztály:	I.	II.	III.	Összesen
Az iskolai év elején		11	4	1	16
Évközben kimaradt		5	1	1	7
Év végén vizsgázott		6	3	—	9

2. A tanulók életkora:

10. éves	1	—	—	1
11. "	4	—	—	4
12. "	3	—	—	3
13. "	3	2	1	6
14. "	—	2	—	2

3. A tanulók vallása:

Római katolikus	7	3	1	11
Református	2	—	—	2
Ág. hitv. ev.	2	1	—	3

4. A tanulók anyanyelve:

Magyar	10	4	1	15
Német	1	—	—	1

5. A tanulók mind budapesti illetőségűek.

6. A szülők foglalkozása :

	Osztály :	I.	II.	III.	Összesen
Iparos, kereskedő		3	2	1	11
Napszámos, szolga		3	2	—	5

7. A tanulók magaviselete dícséretes.

8. A tanulók szorgalma :

Dícséretes	3	3	—	6
Változó	3	—	—	3

9. A tanulók előmenetele :

Kitűnő	—	2	—	2
Jeles	—	—	—	—
Jó	6	1	—	7

Népiskolai Ifjúsági egyesület.

Az ifjúsági egyesület szintén a gyakorlati kiképzés szolgálatában állott és pedig annyiban, hogy a IV-ed éves növendékek megismerték annak szervezetét és szervezési módját s annak munkájában maguk is tevékeny részt vettek.

A gyakorló-iskolák részére 1916-ban kiadott Tanmenet-ben megállapított munkaterv alapján készült helyi munkaterv elkészítésében segédkeztek. Ők vezették az ifjúsági egyesület énekkarát, előadásokat, szavalásokat tartottak s több alkalommal önálló ének- és zeneszámokkal szerepeltek.

Az egyesületnek volt 16 tagja.

Az egyesületet Ligárt Mihály vezette.

Az egyesület munkálkodását Quint József igazgató élénk figyelemmel kísérte s annak munkájában egészségügyi irányú előadással maga is részt vett. Előadást tartott az egyesületben Radnai Oszkár tanár is.

Az egyesület egész éven át tartott 12 gyűlést, amelyeken a szavazatokon, ének- és zeneszámokon kívül az alábbi tárgyakról tartottunk előadást :

1. Emlékezés az aradi vértanúkra. 2. Emberszeretet. *3. A szülők és öregek tisztelete. *4. Emlékezés Erzsébet királynéra. 5. Önállóságra való nevelés. *6. A világháború és a magyar nemzet. *7. A szeszes italok romboló hatása. 8. A tüdővész és az az ellen való védekezés. *9. Emlékezés 1848. március 15-re. 10. Segélynyújtás balesetknél. 11. A honvédelemről. 12. Gyermekebetegségek.

A *-gal jelölt tételeket a növendékek dolgozták ki és adták elő.

A 10-es számú tételt az intézet igazgatója, a 11-es számút dr. Radnai Oszkár tanár fejtegette.

VI. RÉSZ.

Továbbképző tanfolyamok.

a) A V. K. M. 74,996/1918. számú rendeletével elrendelte, hogy a Pedagógiumban szervezett nyári katonai tanfolyam hallgatói közül azok, akik a multban is élveztek államsegélyt, intézetünkben kapjanak ingyen lakást. Junius 1-től 15-ig átlag 35 hallgató kapott szállást az intézet tornatermében. Az ágyakról és az ágyneműről a Pedagógium igazgatósága gondoskodott. Június hó 15-től az internátus dolgozó szobáit alakítottuk át 7—8-as családi szobákká s azokban aludtak és tanultak a hallgatók.

b) A V. K. M. 90,187/1918. és 96,040/1918. számú rendeleteivel intézetünkben a gyakorló iskolai tanítók részére június 23-tól július 20-ig tartó, négyhetes továbbképző tanfolyamot szervezett, melynek tanulmányi főigazgatását és vezetését Farkas Sándor kir. tan. kir. szakfelügyelőre, helyi vezetését pedig Quint József igazgatóra bízta. A tanfolyam tárgyai, előadói a következők:

1. A testi élet ismertetése 12 óra: Quint József, tan. kép. int. igazgató. 2. Anya-, gyermek- és csecsemő védelem 8 óra: Juba Adolf dr., gyakorló orvos, az iskola-egészségtanból egy. m. tanár. 3. Nevelő torna 24 óra: A) csoportnál Bély Mihály, szfv. tornaszakfelügyelő. B) csoportnál Kmetykó János, a pedagógium tornatanára. 4. A testgyakorlás elmélete 10 óra: Bély Mihály. 5. A testgyakorlás módszere 6 óra: Kmetykó János. 6. Vezénylés 24 óra: Simon Miklós, az országos középiskolai tornatanítóképző intézet tanára. 7. Játék. Ujhelyi Sándor, szfv. tornaszakfelügyelő. 8. Szabadtéri gyakorlatok 16 óra: Gerentsér László dr., szfv. testnevelési igazgató. 9. Az ifjusági egyesületek szervezése 4 óra: Nagy Béla dr., az országos testnevelési tanács alelnöke. 10. Az elemi iskolai testnevelés alapelvei 4 óra: Demény Károly, az országos testnevelési tanács alelnöke. 11. Testnevelés és honvédelem: A honvédelmi miniszterium kiküldöttje.

c) A V. K. M. 96,040/1918. számú rendeletével intézetünkben július hó 28-tól augusztus hó 24-ig továbbképző tanítói tanfolyamot szervezett. A tanfolyam vezetését Quint József igazgatóra bízta. A tanfolyam tárgyai a következők: 1. Testi élet ismertetése 10 ó. 2. Egészségtan, anya-, gyermek- és csecsemő védelmi vonatkozásokkal 8 ó. 3. A nevelő testgyakorlás elmélete 10 ó. 4. A nevelő testgyakorlás módszere 6 ó. 5. Nevelő torna 24 ó. 6. Vezénylés 24 ó. Játék 20 ó. A tanfolyamra a V. K. M. 30 tanítót vesz fel.

VII. RÉSZ.

Értesítés.

A budapesti m. kir. állami elemi népiskolai tanítóképző-intézet I. osztályába folyamodhatnak olyan éptestű, egészséges tanulók, akik a polgári iskola, a gimnázium vagy a reáliskola IV. osztályát sikerrel elvégezték s 14 évnél idősebbek, de a 18. életévet még nem érték el.

A pályázók folyamodványait a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz címezzék s az intézet igazgatóságához (Budapest, I., Mozdony-utca 40. sz.) legkésőbb május 31-ig nyujtsák be.

A koronás bélyeggel ellátott folyamodványhoz a következő mellékletek csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. A III. osztály bizonyítványa és a IV. osztály félévi értesítője.
3. Tiszti orvosi bizonyítvány arról, hogy az illető teljesen egészséges, érzékű és a tanítói pályára alkalmas.
4. Hiteles községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról és polgári állásáról, részletesen kimutatva azoknak minden forrásból eredő jövedelmét és a folyamodónak esetleges magán vagyonát.
5. Hiteles bizonyítvány a családtagok számáról, azok életkoráról és arról, hogy hány gyermek van a családfő közvetlen gondozása alatt, hány van távol a szülői háztól.

Valamelyik bizonyítványnak a magyar honosságot is igazolnia kell.

A mellékletekre 30 filléres bélyeg kell.

Akinek újkeletű, hiteles szegénységi bizonyítványa van, annak sem a folyamodványra, sem a mellékletekre nem kell bélyeget tennie.

Kifogástalan magaviseletű, szorgalmas és jó előmeneteltű szegény növendékek államsegélyt kaphatnak, még pedig:

- a) ingyen,
- b) havi 29 K féldijért és
- c) havi 58 korona teljes díjért teljes ellátást, u. m. szabad lakást, étkezést, fűtést, világítást, mosást és gyógykezelést. Ezenkívül szüleiknél lakó tanulók kaphatnak havi 28 K készpénzsegélyt.
- d) A felvételtől mindenkit a vallás- és közoktatásügyi miniszter döntés után azonnal, legkésőbb augusztus 10-ig értesítünk, a végleges felvétel azonban csak a jövő tanév elején az intézetben megejtett zenei hallásvizsgálat és orvosi vizsgálat után eszközölhető.

Minden az intézetbe beiratkozó tanuló tartozik betegápolási

dij címén 2 Kt, slöjd anyagokra 3 Kt, kirándulási alapra 1 Kt, ifjúsági segítőegyesületbe 2 Kt, ifjúsági önképző körre 1 Kt és az ifjúsági absztinens egyesületbe 0.50 Kt az év elején egyszer s mindenkorra lefizetni.

A bentlakó tanulók ezenkívül tartoznak 2 K evőeszköz használati díjat fizetni s magukat a megfelelő, amennyire lehetséges, a következő felszereléssel ellátni: 6 pár fehérenemű, 3 éjjeli ing, 4 törülköző, 6 pár harisnya, 10 zsebkendő, 3 lepedő, 1 vánkös, 2 vánköshéj, 1 téli takaró vagy dunyha 2 huzattal, 1.50 m. hosszú 1.20 m. széles fehér abrosz, és három fehér asztalkendő, fogkefe, fésű, ruhakefe és cipőtisztító eszközök.

Mindenki tartozik a tanév elején az első héten a szükséges könyveket és tanítási eszközöket beszerezni.

Figyelmeztetjük a folyamodókat, hogy folyamodványaikat a feltételeknek megfelelőleg és a kijelölt határidőhöz alkalmazkodva nyújtsák be, különben a felvételi javaslatban nem vehetők figyelembe.

A tanítóképző-intézetek részére a 45.781. szám alatt miniszteri rendelettel kiadott rendtartási szabályzat 4. §-a alapján meg van engedve, hogy magánuton készülő tanulók, főképen a tanítói képesítés megszerzése céljából, a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedelmével osztályvizsgálatokat telessenek.

Az ezen vizsgálatokra való jelentkezés föltételeit illetőleg mihez tartás végett tájékoztatást nyújt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter urnak 1911. évi 30.000 számú magas rendeletével kiadott elemi népiskolai *tanítóképesítő vizsgálati szabályzat* (kapható Budapest, I. ker., Vár, Magyar Kir. Tudomány Egyetemi Nyomda).

Ezen vizsgálatoknál irányadóul szolgál a *magyar kir. állami tanítóképző intézetek tanterve*. 1911. évi 78.000 sz. a. kelt VKM. rend. (Kapható ugyanott)

A bentlakó növendékek elhelyezése iránt az intézet igazgatója intézkedik. Épen ezért az intézetbe való belépés feltétlenül az igazgatói irodában való jelentkezéssel veszi kezdetét. Jelentkezéskor minden növendék köteles előző évi bizonyítványát magával hozni és az igazgatónál benyújtani.

Az 1918—19. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

I. osztály. Quint József. A testi élet ismertetése. Bánóczy—Wezely. Stilisztika és olvasókönyv 3. kiad. Farkas. Egyetemes történet, I. kötet, 3. kiad. Farkas—Kovács. Csillagászat és fizikai földrajz, 3. kiad. Schusztér—Novy. Német tankönyv I. r., 3. kiad., Király. Rendszeres magyar nyelvtan, 2. kiadás, *Miklós—Csada. Mennyi-

A *-gal jelzett könyveket, a háboru alatt, több tanuló közösen is használhatja a szaktanár utasítása szerint

ségtan, II. rész, geometria, I—II. oszt. Miklós—Móczár. Természetráaj, I. kötet, Sztankó. Énekiskola I. rész, III. kiad., *Zoltai. Zongora-iskola, I. rész, *Zoltai. Hegedűiskola.

II. osztály. Kornis. Lélektan. Bánóczy—Weszely. Poétika és retorika, 2. kiad. *Miklós—Csada. Mennyiségtan, II. rész, geometria, I—II. oszt. Farkas. Egyetemes tört. II. r., Ujkor 2. kiad. Farkas. Egyetemes földrajz, 3. kiad., Schusztér—Novy. Német tankönyv, II. r., 2. kiadás, Kogutovicz. Középkisk. földr. atlasz, *Kovács D. Orgona-iskola, Miklós—Móczár. Természetráaj, II., *Miklós—Csada. Mennyiségtan, I., számtan és algebra, I—II. oszt., 3. kiad., Sztankó B. Ének-iskola, II. rész, 2. kiadás, *Zoltai. Hegedű-isk., I. r., *Zoltai. Zongora-iskola I. r.

III. osztály. **Weszely. Népiskolai neveléstan, tanítástan és módszertan 3. k., Baló. A magyar népoktatásügy szervezete 4. k., Bánóczy—Weszely. Poétika, retorika és olvasókönyv, II. rész, 2. kiadás, *Miklós—Csada. Mennyiségtan, III. rész, számtan és algebra III—IV. oszt., Farkas. A magyar nemzet történelme, 2. kiad., Farkas. Egyetemes földrajz, II. r., 3. kiad., Schusztér—Novy. Német tankönyv, III. r., 2. kiadás, Koch—Kovács. Ásványtan és kémia, 2. kiad., Kogutovicz. Középkisk. földr. atlasz. Kovács. Fizika tanítóképezdek számára, 8. kiad., *Kovács D. Orgona-iskola, *Miklós—Csada. Mennyiségtan, IV. r., geometria, III—IV. oszt., Népiskolai tanterv és utasítás, Sztankó. Ének-iskola, III.

IV. osztály. Baló. Neveléstörténet, Bánóczy—Weszely. Magyar irodalomtörténet ismertetése, Csiky. Alkotmánytan, 10. kiad., *Miklós—Csada. Mennyiségtan, III. r., számtan és algebra, III—IV. oszt., Schusztér—Novy. Német tankönyv, IV. rész, 2. kiad., Kovács. Fizika, tanítóképz. számára 8. kiad., *Miklós—Csada. Mennyiségtan, IV. rész, geometria, III—IV. oszt., Népiskolai tanterv és utasítások, Sztankó. Ének-iskola, IV. rész, *Zöld. Iskolai dalok harmóniumkisérettel.

Mind a négy osztályban segédkönyv: Kelemen. Német-magyar zsebszótár, 13. kiadás.

** Stampfel-féle Tudományos Zsebkönyvtár kiadása is használható.

Budapest, 1918. június 22.

Gyakorló elemi iskola könyvjegyzéke

I. osztály. Egri. Abc.

II. osztály. Havas. Olvasókönyv, II. osztály, 2. kiad., Kozma—Somogyi. Magyar nyelvtan, II. osztály, Sziklás—Walter. Számtan, II. osztály.

III. osztály. Havas. Olvasókönyv, III. oszt., 2. kiadás, Kozma—Somogyi. Magyar nyelvtan, III. osztály, Sziklás—Walter. Számtan, III. oszt., Kozma. Kis atlasz, III. oszt., Sztankó. Daloskönyv, I.

IV. osztály. Havas. Olvasókönyv, IV. oszt. 2. kiad., Kozma—Somogyi. Magyar nyelvtan, IV. oszt., Sziklás—Walter. Számtan, IV. oszt., Farkas—Kun. Földrajz, IV. oszt., Kozma. Atlasz, IV—VI. oszt., Bővített kiadás, Sztankó. Daloskönyv, I.

V. és VI. osztály Havas. Olvasókönyv, V—VI. oszt., Kozma—Somogyi. Magyar nyelvtan, V—VI. oszt., Sziklás—Walter. Számtan, V—VI. oszt., Farkas—Kun. Földrajz, V—VI. oszt., Farkas S. A magyar nemzet története, Farkas. Polg. jogok és kötelességek, Baló—Quint. Természetrész, Miklós. Vegytan és természettan, Snasel. Gazdaságtan, V. oszt., Sztankó. Daloskönyv, I., Kozma—Kőrösi. Atlasz, IV—VI. oszt. B. kiad.

10-11-18
10-12-18
10-13-18
10-14-18
10-15-18
10-16-18
10-17-18
10-18-18
10-19-18
10-20-18
10-21-18
10-22-18
10-23-18
10-24-18
10-25-18
10-26-18
10-27-18
10-28-18
10-29-18
10-30-18
10-31-18